

Heta sala 2050'an gûherînên çawa tîn

» RÛPEL 9

Teknoloji

Ji Chanwook fîlmeke tirsdar!

» RÛPEL

Çand

Versiyona çapkirî ya HAWAR NET.comê / Çapa Dîjîtal / 23.02.2010

Hejmara 5

Rojnameya Kurdî a serbixwe

hawarnet.com / hawar.hk-mg.net/PESKETIN

agahi@hawarnet.com

Pêşketin

Gelo Îran dest bi çêkirina sîlehên nuklerî kir?

Saziya Navnetweyeyî ya Atomê cara pêşî ragihand ku ew bi tirs û gumanin ku Îran dest bi çêkirina çêkên nuklerî kirin e. rûpel 6

Xeyala DYE'yê li Polonyayê dibe rastî!

Plana DYE a bi cih kirina fuzeyên Patriotê pêk tê. rûpel 7

Dewleta Tirk ji dîsa amadekariya operasyoneke berfireh dike » r.2

Rêngê asmanê Herêma Kurdistan sor bû... » r.2

Kurd li bakûrê Kurdistanê jiyana rawestandî » r.2

Li Amedê Konferansa Sporê dest pê dike » r.10

Torên sosyal piştî blogan şikand.. rûpela 8

Şaredariyên Kurd bo Kurdî berpirsyariyên xwe naynin cih!

Kurd ji bo zimanê Kurdî daketin qadan » r.3

- Li bakûrê Kurdistanê 100 şaredarî di destê Kurdan de ye.
- Şaredariyan delfetên di destên xwe de baş bikarnayînin..

Amed (Pêşketin): Li bakûrê Kurdistanê daxwaza sereke ya Kurdan perwerdeya bi zimanê Kurdî ye.

Dewleta Tirk bi her awayî diji vê daxwazê ye û mafê perwerdeya bi zimanê dayikê bo Kurdan nayê nasîn. Li bakûrê Kurdistanê asimilasyon gihêştîye asteke pir xeter û bikaranîna zimanê Kurdî bi taybetî bajarên wek Amed, Riha û çend bajarên mezînanên Kurdan de gellek qels e.

Li aliyekî asimilasyona giran a dewleta Tirk bi riya perwerdeya Tirkî û televîzyonên Tirkî êdî rewş wisa bûye ku Kurd xwe bixwe ji asimilasyonê dike. Malbat bi zimanê Kurdî naaxifin, zarokên xwe hînî Kurdî nakin. Ciwanên Kurd ku tede beşeke mezînanên Kurdan de gellek qels e. Didin ji zimanê Kurdî bikarnayînin. Divê bikaranîna Kurdî ser qûtîyên çopê a şaredariyên Colermeg û Şemzînanê bo hemû şaredariyên Kurd bibe minak. Dewama nûçe di rûpela 3'an de

Gelo Google dibe Kurdî. R8

Ji xwediye îmtiyazê yê Azadiya Welat re 21 sal cezayê girtinê » r.2

GOTAR

Perwerdeya bi Kurdî meseleya hebûn û tune bûyîne ye

PÊŞKETIN R5

TENDURISTÎ

10 sedem ji bo spor kirinê; Qe nebe her roj bazdin...

R8

TENDURISTÎ

Diyarbakir di bikaranîna 3G de yekemîn e

R8

ZANIST

Gesture Cube 3D; Bi vê kupa teknolojiyê jiyana 3d destpêdike

R8

Naveroka Din

- » Gotar r.5-6
- » Zanist r.8
- » Aktuel r.10
- » Çand r.8

Çima serxwebûna

Kurdistanê, çima rêvebireyeke xweser?..

SERHAD B.RÊNAS » r.5

Rewşa Kurda ji aliyê

Tayîp ve çawa dixûyê?..

MAMOSTE MARÛF » r.4

Hukûmetê û çeteyan dîsa girtin hev

ZINARÊ XAMO » r.4

Weşanên HKMG:

HAWAR NET hawarnet.com
MUZIKKURD muzikkurd.com
SINEMAKURD sinemakurd.com
ZANISTUTEKNOLOJII zanistuteknoloji.com
KURDO kuroo.me | JI NANE jinanet.hk-mg.net
ABORINAS aborinas.hk-mg.net
HEMÎ: www.hk-mg.net

Dewleta Tirk ji dîsa amadekariya operasyoneke berfireh dike

Çavkaniyên herêmi diyar kirin ku di demên dawî de li herêma sînora tevgera leşkerî ya artêşa tirk zêde bûye

AMED (Pêşketin)

Çavkaniyên herêmi diyar kirin ku di demên dawî de li herêma sînora tevgera leşkerî ya artêşa tirk zêde bûye. Bi mehane êrişên ser Kurdan gav bi gav zêde dibe. Kurd tene kuştin. Partiya wan te girtin. Şaredar û sisetmedarên wan bi kelebceyê kirinê te girtin, navê zarokên wan te qedexe kirin, ji ber stranên Kurdî ceza û lédan dixwin û êrişên cur bi cur. DTP hate girtin. Bi navê operasyona KCK bi sedan siyasetmedarên Kurd hatin girtin.

Herî dawî jî ev 3 rojî dewleta tirk weşana Roj TV'yê bi avêtina sinyalan asteng dike. Ev bûyer weki gaveke nû ya amadekariya operasyoneke berfireh ya dewleta Tirk ser gerilayên PKK ve hate nixrandin. **Dewleta Tirk dîsa amadekariya şerekî mezin ser Kurdistanê azad plan dike**
Wek te zanin, du sal berê de Parlamentoya Tirkiyeyê bona salekê destûr dabû artêşa tirk ku bikanibe êriş bibe derveyî sinoran û dest bi operasyoneke kiribû û li Zapê rasti têkçûneke mezin hatibû.

Piştî ku destûr derketibû, artêşa tirk bi alikariya istixbarî ya Emerikayê gelek caran bi hêzên esmanî û bejayî êriş biribû ser deverên Başûrê Kurdistanê ku çekdarên PKK weki meqer bikar tinin. Arteşa dagirker a Tirk piştî ku li Kurdistanê azad rasti têkçûneke mezin hat û 29ê sibate de jî Kurdistanê azad vekîşîya bû. Revîna artêşa Tirk demêke dirêj him li di qada navneteweyî û him jî di medyaya Tirkan de bû mijara sereke ye. Çavkaniyên herêmi diyar kirin ku di demên dawî de li herêma sînora tevgera leşkerî ya artêşa tirk zêde bûye.

Heman çavkaniyan gotin ku jî aliyeke balafirên casûsiyê li herêma keşfê dikin û jî aliye din ve jî, hejmara leşkerî û alawên leşkerî ya li herêma tên zêdekirin. Çavkaniyên herêmi ev tevger weki amadekariyeke operasyoneke nû nixrandin. Çavkaniyên nêzi PKK jî gotin ku, heger artêşa tirk bikeve nav hewldaneke din ya dagirkeriyê, wê jî yê heta niha darbeyên mezin bixwe. **Armanca AKP tune kirina habûna rexistinê neteweya Kurd**
AKP ku bi hatina serfermanar bûna Îlker Başbüğ edî bi temami kete di bin kontrola artêşa

Tirk li aliyeke amadekariyê şer bo Kurdistanê azad dike li aliyeke din jî bi girtina şaredariyên li bakûrê Kurdistanê plana tune kirina hêza Kurda li bakûrê Kurdistanê dike. Hikumeta AKP ku di destpêka desthilatdariya xwe de bi helwestên xwe yê nerm li hemberî Kurdan li bakûrê Kurdistanê jî hikumetaên berê ya dewleta Tirk cûda xuya dikir û edî AKP jî ser rîya politikayên kevîna diçe. [HAWAR.NET.com](#)

Ocalan; Yan aştiyeye ku bandora wê gelek fireh bibe an jî dê şerekî gelek mezin biqewime

Li gorî nûçeyê ANFê, Abdullah Ocalan li Girtixana Îmraliyê bi parêzerên xwe re hevdîtina asayî pêk aniye û diyar kiriye ku ew hewl dide ku şer çênebe û wiha axaftiye: "Li Tirkiyeyê valatiyek heye. Heke kurd û hêzên demokrasiyê vê valahiye danegirin dê şer dijwar bibe. Lê heke ev valahi bête dagirtin dê li Tirkiyeyê aştiyeye bi rûmet pêk bê." Ocalan, derbarê Partiya Aşti û Demokrasiyê (BDP) de jî nixrandin kirine û wiha gotiye: Divêt ew weki pariyan berî xwe dûvikê nijadperestiyê bi dîv xwe ve neke" **AJAN SAN**

Kurd li bakûrê Kurdistanê jiyan rawestandî

AMED (Pêşketin)

Li Amed, Mêrdîn, Şîrnex Riha, Erzîngan, Edene û navçeyên wan bi hezaran kesî bi daxuyani meşan 15ê Sibate şermazar kir. Di daxuyaniyan de hate xwestin şer û pevçûn bi dawî bibe. 15ê Sibate salvegera radestkirina Rêberê PKKê Abdullah Ocalan a Tirkiyeyê li Amed, Êlih, Îdir, Westan, Saray, Gimgim, Bazîd, Hayat, Mûş, Dîgor û Çelê bi girseyî hat şermazarkirin.

Li Amed, Êlih, Bazîd û Îdirê polîsan mudaxaleyî girseyê kir. Li Stenbolê, bi minasebeta şermazarkirina 11'emîn salvegera anîna Rêberê PKKê Abdullah Ocalan a Tirkiyeyê daxuyaniyê hate dayin. Girseyê piştî daxuyaniya girseyê xwest ku meşekê li dar bixe. Polîsan bi bombeyên gazê û panzêran êrişê girseyê kir û girseyê jî bi keviran bersiv da êrişê polîsan.

Li Kurdistanê esnaf neçûn ser kar Bi boneya şermazarkirina 15ê Sibate 11'emîn salvegera radestkirina Rêberê PKKê Abdullah Ocalan a Tirkiyeyê, li Amed, Mêrdîn, Şîrnex û navçeyên wan esnaf neçûn ser kar û dikanên xwe venekirin. Li Wan, Colemêrg, Agirî, Mûş û li gelekî navçan, esnafan derabeyên dikanên xwe venekirin **AJAN SAN**

Aloziya YNK û Goranê didome; Li Silêmanî bi şev propaganda qedexe ye

AMED (Pêşketin):

Komisyonê di daxuyaniyê niviski de ku nusxeyê wê ketiye destê malpera me, redigîhand ku li ser pêşniyaza Lijneya Ewlekariyê ya parêzgeha Silêmaniyê ku ji bo parastina aramiya bajêr û parastina namzet û hemwelatîyan hatiye avakirin, komisyonê biryar

da propagandaya hîlbijartinê ya hemû qeware û listeyên beşdar di hîlbijartinê de li bajarê Silêmaniyê jî seat 21:00'ê hetanî 6:00'ê serê sibehê qedexe bike. Di daxuyaniya niviski de amaje bi wê çendê jî hatiye kirin ku ev biryar dê ji îşev ve bikeve piratikê û dê hetanî dawîya dema propagandayê jî berdewam bike. Her wiha her liste û qewareyek vê biryarê bînpê bike, dê bê cezakirin.

Komisyonê Bilind ya Serbixwe ya Hîlbijartinan ya Iraqê biyar da li bajarê Silêmaniyê propagandayê hîlbijartinê jî seat 21:00'ê hetanî serê sibehê seat 6:00'ê bê qedexekirin...

Doh, Melbenda Yekitiya Niştîmanîya Kurdistanê (YNK) ya Silêmaniyê derbarê şeva 16ê reşemiyê de, daxuyanek da; di daxuyaniyê de diyar kir ku di demjimêr 12:30ê şevê, dû otomobilên Lista Goran hatine ber Melbenda YNKê û gulle bi ser melbenda navbirî de reşandine. Herwiha YNK di daxuyaniyê de dibêje ku Kompanya Wişê, bi bername rewşê û keşewaya helmeta hîlbijartinê aloz dike û êrişê melbenda rêxistinê ya Silêmaniyê ya YNKê dike. [HAWAR.NET.com](#)

Ji xwediyê îmtiyazê yê Azadiya Welat re 21 sal cezayê girtinê

Midûrê karê nivîsê û xwediyê îmtiyazê yê Rojnameya Azadiya Welat Ozan Kiliñç, jî ber nûçeyên di rojnameyê de hatine weşandin rasti 21 sal û 3 meh cezayê girtigehê hat....

AMED (Pêşketin)

5. Dadgeha Cezayê Giran a Diyarbekirê, derheqê midûrê karê nivîsê û xwediyê îmtiyazê yê Rojnameya Azadiya Welat Ozan Kiliñç de bi îdiaya di 12 hêjmarên rojnameyên meha pûşberê

de 'bi propagandayê li ser navê rêxistinê tawan kiriyê' 21 sal û 3 meh cezayê girtigehê da. Dadgehê digel cezayê girtinê, biryara bêparhiştina wî jî mafê cemareri, hîlbijartin û berbîjêriyê, mafê endamtiya

komele, partiyan siyasî û saziyan civaki da. Herweha dadgehê biryar da ku ceza neyê kêmkirin û ceza bi pereyan neyê dayin. Heyetê rîya temyîza ceza vekirî hişt.

Rêngê asmanê Herêma Kurdistan sor bû

Bahozeke bihêz û tir a tepûtozê bajarên Silêmanî, Hewlêr û çend navçeyên din ên Herêma Kurdistanê girt. Her ku diçe mesafeya ditinê kêmbû. Îro piştî nivro şepoleke tepûtozê bajarên Hewlêr û Silêmaniyê girt û her ku diçe mesafeya ditinê bi awayekî berçav kêmtir dibe. Rêvebiriya keşnasiyê ya Silêmaniyê jî diyar kir ku

şepola tepûtozê dê çend rojan bidome û car caran jî baran bibare. Cihê amajepêkirinê ye, havîna sala bihuri jî çendin caran bahozên bihêz ên tepûtozê bajarên Herêma Kurdistanê girtibûn û jî ber vê yekê jî du welatî jiyana xwe ji dest dabûn û bi hezaran kes jî rakiribûn nexweşxaneyê

Bêşerêfên eniya Tirkmenan ala Kurdistanê çirandin

Tirkmenên di bin kontrola dewleta Tirk de han dibin..

KERKÛK (Pêşketin): Şeva borî çend parêzerên namzetê Îttîlafa Dewleta Qanûnê, Mihemed Macid Beyatî li nêzi Duzê (ser bi Kerkûkê ye) êrişî xaleke kontrolê ya polîsan dikin û alaya Kurdistanê tinin xwarê û li şûna wê alaya Eniya Tirkmenan ya Iraqê û posterê Beyatî bilind dikin.

Polisê Duzê derbarê bûyerê de heta nuha çî daxuyani nedaye û jî ber bûyerê jî welatîyên kurd ên navçeyê gelek dilteng bûne. Hêjayê gotinê ye Beyatî kesekî tirkmen e û nuha jî li parlamentoya Iraqê parlamenter e. **"Zererdan bi sembolên dinî û niştîmanî qedexe ye"**

Serkomarê Iraqê Celal Talebani di beyannameyê de daxwaz kir ku mixabin hinek namzet jî yasayan der dikevin û di daxuyaniyên xwe de zêdere li sembolên dinî û niştîmanî didin. Ev yek li gor destûr, ol û axalaqê qedexe ye û berevajîya prensîbên demokrasiyê ye." [HAWAR.NET.com](#)

Bêrîvana biçûk bang li wijdana raya giştî kir

Bêrîvan S. di danîşina yekemîn de 7 sal û 9 meh ceza girt û bi nameyekû bû sembola zarokên girti. Bêrîvanê, nameyêke din jî ji Serokê ÎHD'a Elezîzê Nafîz Koç re şand. Bêrîvanê di nameya xwe de diyar kir ku dema ew hatiye binçavkirin, polîsan çefî li serê wê pêçane û wênayê wê kişandine. Bêrîvanê destnîşan kir ku polîsan îşkence lê kiriye û wiha got: "Dema ku min girtin, pîr li min xistin. Min fêm nekir çima wiha li min kirin. Heke ku zarokên wan wiha bikirana dê wan jî biavêtana girtigehê? Ez he 15 salî me. Min girtigeh heq nekiriye."

Şaredariyên di destê Kurdan de ji bo zimanê Kurdî berpirsariyên xwe naynin cîh!

Li bakûrê Kurdistanê 100 şaredarî di destê Kurdan de ye. Lê mixabin wan şaredariyan delfetên di destên xwe de baş bikarnaynin.

D.BEKİR (Pêşketin)
Li bakûrê Kurdistanê daxwaza sereke ya Kurdan perwerdeya bi zimanê Kurdî ye. Dewleta Tirk bi her avayî dijî vê daxwazê ye û mafê perwerdeya bi zimanê dayikê bo Kurdan nayê nasin. Li bakûrê Kurdistanê asimilasyon gihêştîye asteke pir xeter û bikaranîna zimanê Kurdî bi taybetî bajarên wek Amed, Riha û çend bajarên mezînan ên Kurdan de

gellek qels e. Li aliyekî asimilasyona giran a dewleta Tirk bi riya perwerdeya Tirkî û televizyonên Tirkî êdî rewş wisa bûye ku Kurd xwe bixwe ji asimilê dîkin. Malbat bi zimanê Kurdî naaxîfin, zarokên xwe hinî Kurdî nakin. Ciwanên Kurd ku têde beşeke mezînan ku xwe wek welatparêz nişan didin ji zimanê Kurdî bikarnaynin.

Divê bikaranîna Kurdî ser qûtîyên çopê a şaredariyên Colermeg û Şemzînanê bo hemû şaredariyên Kurd bibe mînak

Şaredariyên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê divê çî bikin?
- Hemû şaredariyên Kurd a di destê BDP de ne, dikarin hemû afîş û ilan û bang û pirozbahî û reklamên xwe yê navxwe li gel zimanê Tirkî bi zimanê Kurdî ji bikin. Li pêşîya vî tiştî niha astengiya qanûnî tune ye. Tê ditin ku şaredariya Amed û çend şaredariyên hin caran afîşên xwe bi Kurdî jî amade dikin lê ne hemû...
- Hemû şaredariyên Kurd, dikarin ser otobus û qamyon û wesayîten xebatê û qûtîyên çopan û kertên otobusan û

ser lewha û tabelayên xwe de li gel zimanê Tirkî, zimanê Kurdî bikarbinin.
- Hemû şaredariyên Kurd divê her xebatên xwe de li gel zimanê Tirkî zimanê Kurdî jî bikarbinin. Wek mînak şaredariya mezînan Amedê pirtûkên nasandînan ku ji bo 'Mala Rojê' amade kiriye tenê bi zimanê Tirkî û Engilîzî ye. Her wiha pirtûka nasandîna bakûrê Kurdistanê jî bi Tirkî û Engilîzî bû. Di gellek xebatên bi vî rengî de zimanê Kurdî jî aliyê şaredariyên Kurd ve tune tê hesabandin. - Hemû şaredariyên Kurd, dikarin zebita jî tev de ji bo hemû xebatkarên xwe qûrsa

Divê bikaranîna Kurdî ser qûtîyên çopê a şaredariyên Colermeg û Şemzînanê bo hemû şaredariyên Kurd bibe mînak
Rewşeke wisa derketîye holê ku êdî bi qasê dewleta Tirk, Kurd jî di mijara zimanê Kurd de sûcdar rîn û di pêkhatina asimilasyonê de berpirsarin. Perçeyeke vî rewşa xirab jî şaredariyên di destê Kurdan de ne pêk tinin.

Niha li bakûrê Kurdistanê 100 şaredarî di destê Kurdan de ye. Lê mixabin wan şaredariyan delfetên di destên xwe de baş bikarnaynin. Şaredariyên Kurd ku bi avayekî mafdar gîlî û gazincên xwe ji dewleta Tirkî tinin di heman demê de ji alikariya asimilasyonê dîkin. Ji keynî çend xebatên biçûk ên çend şaredariyan weki şaredariya Amedê jî bo zimanê Kurdî xebatên berbiçav nayê kirin. Divê di vî mijarê de şaredariya Amedê were pîroz kirin. Her çîqa kêmbê jî di nav şaredariyên Kurd de şaredariya Amedê û çend şaredariyên wek şaredariya Şemzînanê jî bo zimanê Kurdî hewlên baş didin.

zimanê Kurdî bidin û xebatên navxwe jî bi zimanê Kurdî bikin.
- Xebatkarên hemû şaredariyên Kurd divê bi gel re bi zimanê Kurdî biaxîfin. - Hemû şaredariyên Kurd divê di malperên şaredariyên xwe de beşa zimanê Kurdî vekin. - Hemû şaredariyên Kurd divê di bultenên xwe de li gel Tirkî herî kêmbê %50 jî zimanê Kurdî bikarbinin. Bêguman zêdetir xal dikare bê rez kirin. Lê ji bo dema niha xalên li jor jî bêne pêkanîn wê têri bike. HAWAR.NET.com

Roja zimanê zikmakî

21ê Sibatê, Roja Zikmakî ya Navneteweyî ye. Ziman nasnameyê çêdike. Em bê zimanê dayika xwe nikarin jiyanekê bi wate û birûmet bijin. Profesor Maria Borgström (1998) dinivise, dibêje mirov nikare bê nasnameya xwe, jiyanekê bi wate û birûmet bijî. Li gori wê mirov nikare bê nasname bijî. Nasnameya mirovî hebûneke birûmet e û ew rûmet di zimani de ye. Li gori Unesco jî 6000 zimanan, 199 ziman jî aliyê 9-10 kesian ve tê peyvandin û bi qasî 200 zimanên di jî, ber bi mirinê ve diçin. Zazakî yek jî wan zimanan e, ku ber bi mirinê ve diçe, ji lewre divê zazakî bê parastin. Goranî û lûrî jî, ber bi mirinê ve diçin. Di sala 1999an de roja zimanê zikmakî jî aliyê UNESCO (FN) ve hate pejirandin û bû roja zimanê zikmakî yê navneteweyî.

Kurd ji bo zimanê Kurdî daketin qadan

Li Stenbol, Wan, Gimgim, Colemêrg, Amed, Qers, Semsûr û Elbakê, bi boneya Roja Zimanê Dayikê daxuyanî û meş hatin lidarxistin. Di meş û daxuyaniyên ziman de daxwaza perwerdehiya ziman hate xwestin

Bi hezaran Amedî jî bo zimanê dayikê meşîyan
Tevgera Ziman û Perwerdehiya Zimanê Kurdî (TZPKurdî) bi mebesta 21ê Sibatê Rojana Ziman a Cihanê li Amedê, ji ber avahiyê KURDÎ-DERê heta parka Koşuyoluyê meşeke girseyî pêk anî. Serokê Giştî yê KURDÎ-DERê li ber parka Koşuyoluyê daxuyaniyek da çapemeniyê û got: "Têkoşîna me ji bo vê yekê ye û heta ku em van mafên xwe yê rewa û demokratîk bi dest bixin ew ê bidome. Bi van bîr û bawerîyan em Roja Zimanê Dayikê û Sala Wekheviya Çand û Zimanan li hemû mirovên azadixwaz pîroz dikin." Li parkê dersa metamatîkê ya bi kurdî hate dayîn. TZPKurdî, xwest 21ê Sibatê Roja Ziman a Cihanê Roja Serhildana Zimanê Kurdî bê ilankirin

'Bila wekil bi kurdî bi axivin' Hevserokê BDPê Selahattin Demirtaş, bi munasebata 21ê Sibatê Roja Ziman a Cihanê Navenda Giştî ya KURDÎ-DERê ziyaret kir. Demirtaş û heyeta BDPê jî aliyê rêveberên KURDÎ-DERê ve hatin pêşwazîkirin. Demirtaş, diyar kir ku ew girîngiyê didin xebatên KURDÎ-DERê yê jî bo ziman û wiha got: "Xebatên KURDÎ-DERê ên li dijî bişaftina ziman jî bo me gelek girin in. Ger ku qadên perwerdehiyê jî bîr vekirin dê baştir bibe. Divê ziman di qada huner, çand, wêje û siyasatê de jî bê bikar anîn. Demirtaş, Roja Ziman a Cihanê li kurda pîroz kir û serkeftin jî xebatên KURDÎ-DERê re xwest. Piştî Berdevka TZPKurdî Hatice Şen xwest kurdî bibe zimanê fermî û perwerdehiyê. Şen, ji Demirtaş xwest weki wekilên gelê herêmê ew jî bu kurdî bi axivin û wiha got: "Divê hûn û wekilên gel tev bi kurdî bi axivin." Ji bo dewama nûçeyê HAWAR.NET.com

TEVKURD û Çira li Amedê bo zimanê Kurdî meşîyan

AMED (Pêşketin)
Tevgera Neteweyî ya Kurd-TEVKURDê, bi mebesta pîrozkirina 21ê Sibatê "Roja Zimanê Zikmakî ya Navneteweyî" civîneke çapemeniyê lidar xist û ji bo bal kişandina li ser xeteriya li pêşberê zimanê kurdî li seranserê Amedê bi qasî 10 hezar belavokên bi Kurdî-kurmancî û zazakî belev kirin...

ÇIRA; "Asimilasyon sūceke li dijî mirovahiyê ye"
Komleya Çand û Huner ya ÇIRA ya Amedê, bi daxuyanî û meşeke girseyî "Roja Zimanê Zikmakî ya Navneteweyî" pîroz kir. Bi mebesta 21ê Sibatê Roja Zimanê Zikmakî ya Dinyayê li ber avahiya Komleya Çand û Huner ya ÇIRA ya Amedê, bi beşdariya birêvebir û

endamên komeleyê civîneke çapemeniyê hat lidarxistin. Hêjayê gotinê ye ku piştî pêşkêşkirina daxuyaniyê, ji sedî zêdetir endam û birêvebirên Komeleya ÇIRA, bi pankart û flamayên ji ber avahiyê heta AZC Plazayê ya taxa Ofîsê meşek lidarxistin. HAWAR.NET.com

Ji 28 zimanan tenê tirkî zimanê perwerdehiyê ye

Piştî UNESCO'yê biryar da ji sala 2000'an heta niha li gelek deverên cihanê tê pîrozkirin. Li gori rapor û belgeyên UNESCO'yê niha li cihanê jî 6 hezar û 700 ziman heye û nêviyên wan bi tunebûnê re rû bi rûne. Li gori hin çavkaniyan li Tirkîyê 30 ziman hene û gelekî wan di bin xeteriyê dene. Li gori lêkolîna Zimanzanê kurd Amed Tigris, li Tirkîyê, abazayî, abhazî, adigeyî, erapî, arnavutî, azerî, boşnakî, bulgarî, domarî, ermenî, gagavuzî, gurcî, kabartayî, kazakî, kirgîzî, tirkîya kirimî, kumukî, kurdî, ladîno, lazî, osetî, ozbekî, romanî, rûmî, suryanî, katari, tirkî û turkmenî bi tevahî 28 ziman tî axaftin. Lê ji 28 zimanan tenê zimanê tirkî fermî ye û bi tirkî perwerdehi tê dayîn.

Generalê ku Ocalan ji Kenya biribû Tirkîyê hate girtin

Li Enqerê di operasyonêkê de Korgeneral Engin Alan, ku serokê PKK Ocalan ji Kenya girtibû û anî bû Tirkîyê, hate girtin. Korgeneral Alan ew operasyon birêve biribû. Korgeneral Alan, di sala 2004 de bûbû xanenişin. Her wiha wî Şemdin Sakik jî girtibû û jî başûrê Kurdistanê biribû Tirkîyê. Alan her wiha serokê Weqfa Hêzên Eserî yê Tirkîyê bû.

Perwerdeya bi Kurdî meseleya hebûn û tune bûyînê ye

Di vê pêvajoya ku Kurd ewqas nêzî bide xistina hin mafên xwe yê neteweyî bûne divê Kurd ji her demî zêdetir xebatên xwe zêde bikin

PÊŞKETIN / HAWAR NET

Kurd doh li tevahiya bakûrê Kurdistanê ji bo zimanê Kurdî derketin qadan. Rexistinên cûda ji bo yek armancê meşyan ev armanc ji daxwaza perwerdeya bi zimanê kurdî bû. Wek tê zanin armanca sereke ya Tirkan helandina zimanê Kurdî û asimile kirina zarokên Kurd e. Di nava 90 salê de Zimanê Kurdî beramberî hemû hewlên zordarî û çewsandinê re rûbirû ma bû ji ber pêkerên wek lê zêdebûna rêjeya serjimeriya Kurdî û neşiyandina malbatan Kurd keçên xwe li dibistanê Kurdî hin ji heyina xwe diparêze. Tirkîye, li şûna ku reforman pêk bîne, xwe li gor kriterên YE biguhurine, dest davêje re û metodên helandinê yê nû, yan ji yê heyi xurtir dike û dilezîne.

Dewleta Tirk dibistanên leyli(YİBO/tirki: yatılı bölge ilköğretim okulları) bi heman armancê angî bo asimile kirina zarokên Kurd avakiribû. Tiştêki diyar e ku, iro li bakûrê Kurdistanê şertên hundurîn ji bo helandin û tune kirina kurdan li gor 20-30 sal berê siviktir bûne ji bo dewletê. Her wiha di serî de divê mafê perwerdeya bi zimanê Kurdî bo zarokên Kurd were dayin û erka dewleta Tirk e ku dibistanên Kurdî ava bike û di warê aborî de ji hemû wezîfeyên xwe pêk bîne ji ber ku Kurd ji weke Tirkan bacê didin û mafê wan e ku xizmetên perwerdeya bi zimanê Kurdî bê pere werbigrin..

Divê dewleta Tirk di serî de hebûna Kurdan bicibîne û piştê ji delfeta perwerdeya bi zimanê Kurdî biafrîne. Niha sedemêki din ya herî girîng ya helîna zimanê Kurdî bandora medyaya Tirkî bi taybetî televizyonê Tirkî ye. Medya bi taybetî televizyonê heyi yê Kurdî têrî îhtiyaca Kurdan bike. Televizyonê ku ji Kurdîstana azad weşan dikin ji him bo bakûrê Kurdistanê kême weşan dikin him ji aliyê qelîteyê ne zêde pêşketine û lewma ji bala Kurdên bakûr nakşin. Berî her tiştî ji bo parastin û pêşxistina zimanê Kurdî perwerdeya bi zimanê Kurdî pêwîste

Hin malbatên Kurd bi sedema ku zarokên wan di dibistana sereteyî de zorê nekşin û ji hevalên xwe dûr nemina hini zimanê Tirkî dikin û hini zimanê Kurdî nakin. Divê malbatên Kurd dev ji vi çewtiyê xeter berdin. Divê zarokek berî zimanê dayika xwe hin bibê. Malbatên Kurd bo dibistinê dikarin piştî 6 saliya zarokê xwe hini zimanekî din bikin. Her wiha malbatên Kurd li şûna ku hini zimanê Tirkî bikin û meseleya dibistana Tirkî bifikirin divê ji bo destpêkirina perwerdeya bi zimanê Kurdî bikevin nava hewldanan. Zarokêki ku temami zimanê xwe û çanda xwe hin nebe ev zarok nikare bi temami hini tu çandî na ji zimani bibê û avayekî xwezayî di vê zarokê de "bê nasnameyî" derdikeve holê.

AKP diji perwerdeya bi zimanê Kurdî ye

Wek tê zanin pêvajoya "rêlibervekirina" hikumeta AKP a bo çareserîya pîrsgirêka Kurd sekini. Herçi qas derdorên AKP'yi dibêjin "rêlibervekirin" berdeyam bike ji û h, nek al, yê din ji ji ber sekinina projeyê PKK'yê sîdard bikin ji li gor agahiyên weşartî j, nav dewletê derdikeve holê ku eger pêvejo nsekînbûya ji di bîngêhê projeya "çareserîya" pîrsgirêka Kurd de dayinê mafên netewî a Kurdan bi tu avayî tune bû. Gor agahiyên plana dewleta tirk ev bû ku nişaneyên çareser kirinê bide raya giştî û Kurdan re hêvi bide û bi vê avayî çend salên din ji bi propagandaya çareserîyê Kurdan mijul bike. Û çend salên din ji bi dayina dersên bijarti ên Kurdî di dibistanan de Kurdan bixapine ta ku piraniya Kurdan bi temami asiMile bikin pêvajoyê bidomine.

Li gor lêkolinan lêza asimile bûyina Tirkan ji ber pêşxistina perwerdeyê li bakûrê Kurdistanê û zêde bûna hejmeta televizyonê tirkî û bi teamî asimile bûna nişên nû û ji ber çend sedemên civakî û sosyal gellek zêde bûye. **Kurd bi zêde kirina xebatên xwe dikarin serkevin**
Çavdarên siyasi û pisporên stratejiyê diyar dikin ku di vê pêvajoya ku Kurd ewqas nêzî bide xistina hin mafên xwe yê neteweyî bûne divê Kurd ji her demî zêdetir xebatên xwe zêde bikin. Ji ber vê yekê ji divê Kurdan zêdetir kar û xebatan bimeşin. Ji bo Kurd hemû mafên xwe bide xistin divê Kurd zêdetir bihêz bibin. Dewleta Tirk ji bo berjendiyên xwe hin gavan davêje , eger Kurd xwe bihêztir nekin dê Kurd nikaribin mafên xwe yê din bi dest bixin.

Rewşa Kurda ji aliyê Tayîp ve çawa dixûyê?...

MAMOSTE MARÛF

Bala xwe bidîne, desthilatdariya tirk û -çi îslamparêz, çi demokratên liberal, çi çepgir û rastgir û Kemalîst, çi kurdên ji refên xwe veqetî û li dû qwîna xelkê ketî- hemî hevkar û piştevan û şirikên wê, bi yek dengî radibin rûdînin dibêjin "bila Çekdarên Tevgera Azadiya Kurd; hêvi û parêzvanên dawîya dawî ên Gelê Kurd, bê deng, bê qal û qir bê teq û req xwe ji çek û xet bikin bîn" Ecêb û gosirmeta mezin ev e ku; ew heta niha tu car, ji bo çareserîya tu pîrsgirêkê nehatine cem hev, li ser hev necivine , li hev nekirine, lê çawa dibe kes pê nîzane, di warê çek berdana kurda de teqez tifaqa xwe dikin yek, li hev dikin. Wek minak, ew li ser Ergenekonê bi hev nakin. Li ser mafên mirovan bi hev nakin.

Li ser çareserîya pîrsgirêka Qîbrîs û Ermen û yewnan li hev nakin...Li ser guherandina zagona bîngêhin a leşkerî ya 82' yan li hev nakin. Di warê çareserîya pîrsgirêka Kurd de jixwe li ser tu mijarî li hev nakin...Lê gava dor te PKK'ê tev dibin yek, bi yek dengî û bi yek rengî dibêjin bila ew dev û dest ji çek berdin û werin bikevin ber bextê dewletê. Ez ji dibêjim belê, bila bîn. De ka piştî hatina wan de hûn ê çî bikin? De hûn ê nasnameya Kurda bi awakî fermî bipejirînin? De hûn ê zimanê Kurdî ji afat û tofan û lehiya asimilasyonê rizgar bikin? De hûn ê, zarokên kurdan ên xwendekarên dibistanên seretayî yê hêj destekî goşt in, ji sonda nijadperest a " tirk im, dirust im, ...ez bi can û cendek qurbana hebûna tirkan bim" biparêzin an an? De hûn ê Erdnigariya talankirî, wêran û wêtaskirî ya Kurda, ji nû ve şên û ava û aram bikin?

Dê hûn ê Kurda, ji bêşxulî û ji xizani û ji nezaniyê, bi kurtasi ji "bêrûmetiya heştê salan a li ser wan ferz kirî" rizgar bikin? Ji dewletê tu deng dernayê... Bersiv, ji berdevkên wê yê di dilqê ronakbir û rojnamevan û siyasîmedarên -Xwedê giravî sivil in- tê: " wa ye Tayip dixwaze pîrsgirêkê çareser bike. Ew tûjika dewletê ji, bîniya dewletê ji dinase. Ma hûn ji wi çêtir dizanin ka rewş û hal û ehwal çawa ye? Dê ew ê vê pîrsgirêkê bi awakî (?) çareser bike. Lê, divê dora pêşî aliyê kurd çek berde û bê..." Bi gotina wan, bi saz kirina TV 6 a bi kurdî, bi lêvkirina guherandina navên tirkî yê gund û bajar, bi nivcokî biryardayîna vekirina entistûya zimanên- ku derheqê wan de di dilê xwe de dibêjin Xwedê qehra xwe li wan bike, hêj nemirine mane- zindî, çend şertên çareserîyê hatine cih. Ên din ji(?) piştî çekberdan û hatina gerila dê bîn cih...

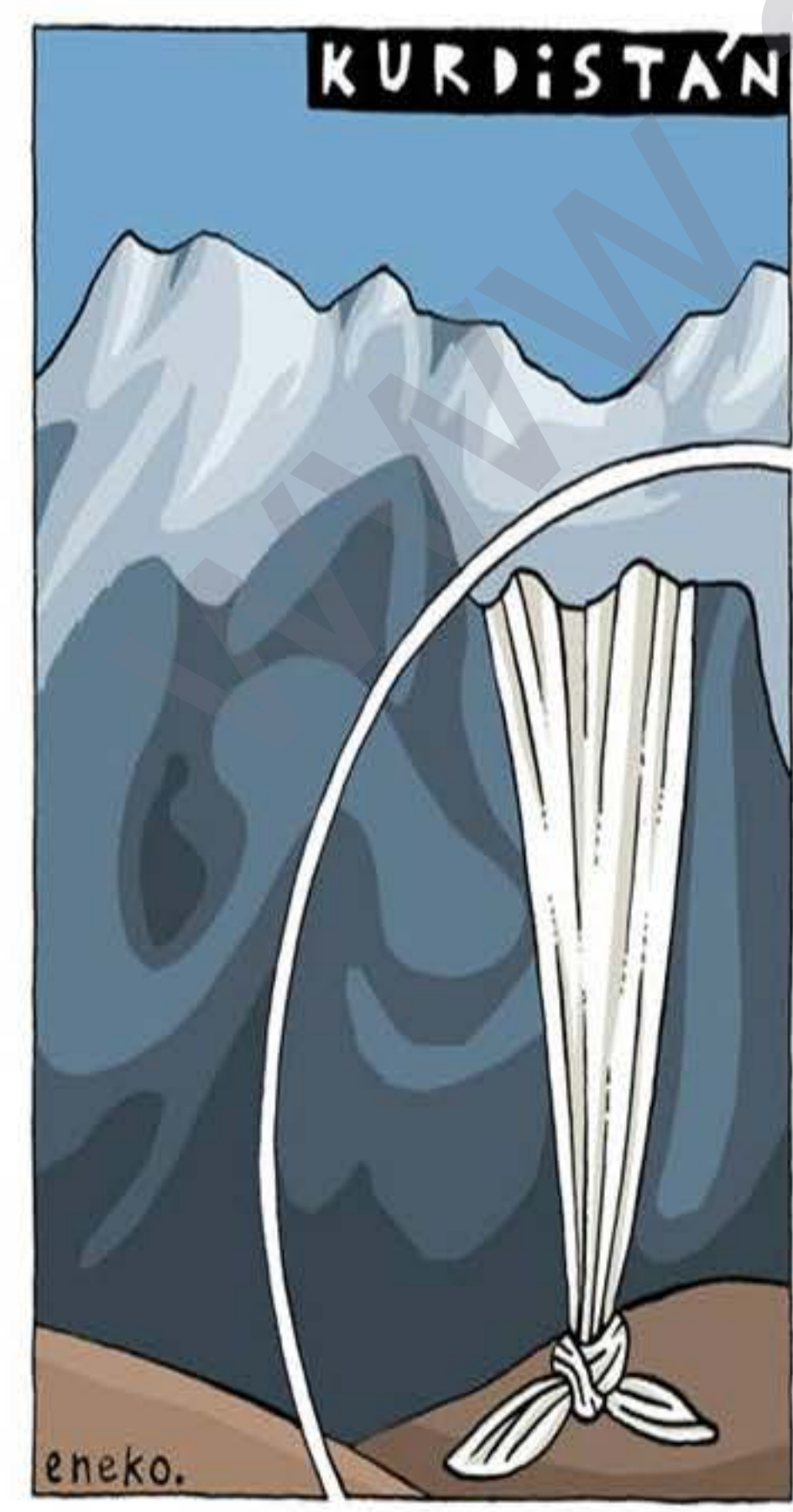
Bi ya wan, li ser navê dewletê û hêzên mezin ên Cihanê Tayip ji ditiye ku êdî ev pîrsgirêkê gere bê çareser kirin. Ew bi dilê xwe ye sax bang li PKK'ê dike dibêje were...
***
Meleyê gund, her cara ku bo azandanê derdikeve ser banê mizgeftê , çavê wî bi jinekê û mêreki dikeve. Her du li ser xênîyê xwe tim û tim rûniştî ne û bi hev re ken û henekan dikin. Bala xwe didê ev meleyê gund e. Mele bê pîrs û bê teklîf dike fişefiş û jê re dibêje: "Porkurê ez bo te mirime, xêra mezinên xwe ji sîng û berê xwe yê sipî û qerqaş, ji dev û lêvên xwe yê şirin û şekirin ramûsanek kerem bike!"

"- Mele, eyb e, şerm e tu van gotinan diki! Heke mêrê min bi vê bênamûsiyê bihise ew ê te ji bikuje, min ji..." Û direve dikeve malê.
Jinik: "- wele tu dizani" û dike biçê malê. Mele bi milê wê ve digire, dibêje; "Mele Qurbana te be canê! Ka şertên xwe yê din ji bibêje."
- Tu yê roja inê ewkê xwe ji nişani Cemaetê bîdi. Mele disa soro moro dibe lê, dibine ku de
"- Mele, mele! Xwedê te şaş kiriye; tu çî diki?"
Mele berê xwe didê, dibersivine:
"- Kurê kerê, ma min ji te re negotibû ji wir wisan dixûyê!"

HÊZAXÊZ

Tahma sîyasetê bi zimanê gel xweş e ...

FAHRÎ KARAKOYUNLU

Sal 1977, ez li Batmanê- wê demê navçeya Sêrtê bû- mamostayê zimanê Tirkî me. Ji ber ku min dibistana navîn li Enqerê li ba kekê xwe xwandibû, Tirkîya min û tewrê min ji bîli mamostatîya min ji balkêş bû. Ya din jî, perwerdeya zimanê Tirkî ji di warê ziman de ez hin pişdabiribûm. Ji ber vi, ji aliyê zimanê Tirkî de tu kîmasîya min tune bû. Bi rasti ji ji aliyê zimanîyê de Tirkîya min ji Kurdîya min baştir bû. Wê demê ji ber ku me şoreşgerîti dikir, peywira dewletê ji bo me pîrr ne girîng bû. Di vekirina komelayekê de min axaftina vekirîyê bi Kurdî destpêkir û dû re min bi zimanê Tirkî domand. Li ser axaftina min a bi Tirkî de, ji nav civatê yekî navsalî mudaxelayî min kir û wiha got " Te xwezi axaftina xwe bi kurdî berdeyam bikira, lewra Kurdîya te ji Tirkîya te baştir û xweştir bû." her çikas min xwast ez kîmasîya xwe rast bikim jî, lê peyvê carê cihê xwe ditibû. Lewra ziman ne tenê ji hinek hevoka tê avakirin û tenê armanca xwe di navbera mirovan de pergala fêmkirîyê ye. Di zimanê zikmakî de tîmek heye, ew tam çikas tu zimanekî biyani ji zimanê xwe ye zikmakî baştir ji zanibe, tu carî wê tama ku mirov bi zimanê zikmakî digre tu car nade. Ew zimanê biyani, di devê mirovan de dibe wek gongilekî çavbelok. Ev anekdota ji bo min bû guharekî zêrîn di guhê min de. Her çiqas wek grûp em neteweperwer bûn jî, lê çepitiya me jî hebû. Lewra di îdeolojiya çepitiyê de (Stalinîstî) ziman, di navbera mirovan de pergalek fêmkirîyê bû. Gor vê ditinê gava şoreş ava be, wê demê, pîrsa ziman ji de bi xwe çareser be. Lê mixabin tevgerên Kurd yê bakûr bi tevayî di pîrsa ziman de kême ketin.

Ev şaşîti ji çepitiya sektek dahat. Yê ku di mesela ziman de bi îsrar bûn, tewrê wan wek nijatperestî bi nav dibû û dahatin guneban kirin. Lê mixabin ev sîyaseta ne rast ci bi ci heta îro hat. Sîyasetmedar û rewşenbîrên gelê Kurd gere bikaranîna ziman, ji xwe re wek xetek sor bipejirînin û ji nêrinên berê yê ne rast xwe dîrbixin.. Gelê Kurd di dîroka xwe de gelek caran di pêvajoyên girîng û tenik de derbasbûye. Ev pêvajoyê konaxên kû tê de derbasbûne, gelek cara ne bi destê gel lê mixabin bi destê dijminê gelê Kurd qewimiye. Lê ji sedeman yek jî, ji aliyê hiş û ramanên netewî de qelsî û nezaniya me Kurda bûye. Ji ber vê yekê di demên bori de gelê Kurd bi her kêmasîyê xwe jî berxwedaye, lê mixabin ger şertên navnetewî û ger konjotura dinê û siyaseta nijatperest a dagirker, rê li ber sîyasetek xurt û sererast a di nav gelê Kurd de ci bigre de girtiye. Pîrsgirêka zimanê Kurd bi rasti ji mijarekê vê nivîsê zêdetir e. Armanca min ne ku pîrsa zimanê Kurdî di nivîsek wiha de sererastkirin e. Li disa jî, dixwazim hinek xalan binirxînim. Ziman, wek me li jor bahs kir ne tenê fêmkirîyê kesa ye di navbera xwe de. Ziman fikr û raman, hest û daxazên ciwatê ye. Lorikên devê dayikan, şin û şahîyê gel, mesele û metelokên wan, xewn û yeyal, pêkenok û serpêhatiyên gel e. Kesayeti û psikolojiya gel, erdnigari û dirok di ziman de weşartîye. Ji ber vi, tê gotin gava tu dixwazi gelekî ji holê rake, ewil zimanê wî geli xira bike . Her çiqas ziman beşek jî çandê be jî, nîrxên çandê jî xwe bi ziman ifade dike.

Ziman ji bo Kurda – teybetî Kurdên Bakûr- sîyaset bi xwe ye . Ger em ji bo siyaseta Kurd ziman grîng nebînin û ziman nekin bîngêha sîyasetê, tû wata sîyasetê Kurd namîne . Gava ku em li zagona bîngêhin binêrin, di vê zagona bîngêhin de tê gotin, Komara Tirkîyê rêz li mafên mirova digre û komarek demokratîk û hûkûkî ye. Lê di pratîkê de qey wisa ye? Na. Ger hukûkî be hukûka Kurda di nav zagona bîngêhin de çî ifae dike? Hukûka hatiye naskirin, çikasi rêz li nasnama Kurd û zimanê Kurdî digre? Gava ev pîrsana bîn pîrsin, bersiva wan pîrsana inkarkirin e, tunebûn e, şiddet e, girtigeh e. Sîyasetmedarên Kurd û partiyên Kurda ku dixwazin biserkevin, gere zêdetir bi Kurd bin, zêdetir sîyasete Kurdîyatîyê bikin, bê qeyd û şert di heman çalekiyê xwe de civinên xwe de zimanê Kurdî bikarbinin. Îmkanên di destê siyaseta Kurd de ev roj zêdetir e. Gava di vi wari de bi bawerî tevbigere, wê ciwat û malbatên Kurd ji agadar be û de hin li mafê xweyê xwezayî, insani, wê li zimanê bav û kala, li zimanê şerîn xwdî derkeve. Ger em her malekê bakîn dibistanek û her Kurdekî bikin mamostayek dê doz biserkeve.

fahrikeya@mynet.com

Çima serxwebûna Kurdistanê, çima rêvebireyeke xweser?

Serhad B.RÊNAS

"Netewa Kurd her çiqas dirokê de dewlet û rêveberiyên bi hêz avakiribe ji ji ber cihê xwe ya jeo-politik a Kurdistan, ber sedemên wek paşdemayîna civaka Kurd, di nav civaka Kurd de nebiyana çina rewşenbîrî, ziyana ku bi sedsalan li Kurdistan hatine kirin, bêzar bûn û tîrsa dewletên Cihanê ji diroka Kurdan û nexwestina wan a serbixwebûna Kurdan, kêşeya oli û gelek sedem û arîşeyên din gelê Kurd serxwebûna xwe dest nexistiye. Ji bo gelê Kurd jiyaneke baş û biewle, bo parastina dirok, berdawamiya û pêşketina şaristaniya Kurd, parastina nîrx û rûmeta Gelê Kurd ji dijmanan, bo pêşketina Kurdan di warên êje, muzik, huner, mimarî, zanist, teknoloji û hwd. de, bo pêşketina çand, aborî, zîmanê Kurdî, modernizasyona civakî, bo bilind bûna standartên jiyaneke û dahatuyeye azad bo mirovê Kurd ji xeynî "Kurdîstaneke Serbixwe" altarnetîfêk din nine. Hemû çareseriyên din çareseriyên demine.

Bi taybetî bo gelê bakûrê Kurdistanê angoyên perçeyên Kurdistanê ku di bin desthilatdariya Tirkiyê de ye cihe bûn bo berjewendiyên dema dirêj û pêşketina giştî riya herî guncaw e. **Şeweya Rêveberîya Dewleta Tirk**
Dewleta Tirk di serî de ser bîngeheke çewt hatiye avakirin. Pêkhatinek ser bîngehek çawa bê avakirin wê bi vê avahî pêşdikeve. Di mantalîteya dewleta Tirk de "gel" nine. Dewlet bo zumre û çina sereke heye. Gel garantiya berdewamiya wan e. Ji ber vê yekê di nav gelê Tirk de ji her tim pêşketina entellektuelîzm û hatiye bisnor kirin. Rewşa aboriya gelê Tirkiyê her tim di asteke nizm de hatiye hiştin. Gel di her konaxê de bi futbol, magazin, ol, niqaşên vala û bê bîngeh, nijadperestî û bi gele tiştên din hatine ewiqandin. Di vî şeweya rêveberîyê de armanca sereke bi avayekî pîvandî paşda xistina gel. Pêşketina gel bo grubên berjewendixwaz ya rêveberîya Dewleta Tirk xeter e. Dewlemend bûna gel di hêla

aborî de bi giştî zana bûn, pêşketin, fam kirinaastiyan, fikirin, têgiheştin, xwendin, helsegandin, şareza bûn û bi wan re girêdayî midexaleya gel bo rêveberîyê ji bixwe re tine. Ji bo ku wan gruban ku ji sermayadar, çete, mafya, çeteyên nava arteşa Tirk û çeteyên sûyasilêşketî pêş tê ji berjewendiyên xwe nebin hin ji li Tirkiyê li ser domandina şeweya rêveberîyê ku li jor de hate behs kirin bi israrin. Heman şeweya rêveberîyê di dirokê de gellek welatan de ji hatiye cêbecekirin. Li Tirkiyê herêmen herî paşdamayî herêma Kurdistanê ye. Kurd bi temamî dev ji doza netewî berdîn ji wê pêşketina herêmen Kurdan her tim were asteng kirin. Ji ber ku tîrsa perçeyê bûn tu carî ji ji nav dilên wan grubên rêveberîya Tirkan dernakeve. Bi destxistina mafên neteweyî ya gelê Kurd li aliyeke ne mimkune ku Kurd beyî dewletek serbixwe ya Kurdistanê jiyaneke pêşketî di warê ekonomiyê, jiyaneke bi ewle û xwedî strandartên bilind, xizmetên baş ya tendurîstî, perwerde, jîngeh, delfetên sosyal û hwd. nikarin di dest bixwinin.

Ev rewş kêmtir zêde bo hemû perçeyên Kurdistanê eynî ye. Her wiha li ser vê axa Kurd bi hezaran sal dijîn û di wan hezaran sal de teybetmendî û hewcedariyên cûda pêkhatîye. Her netew encax xwe bi xwe dikare bi rêvebîrê ser esasê aidiyet û taybetmendiyên xwe yê diroki. Ku niha li Kurdistanê di nîşên nû de hemû wan kêşeyên girîng tê ditin.

Şeweya dewleteke Kurdî
Raste ku dewleteke serbixwe ya Kurdistanê xwe bi xwe çareserîya hemû wan kêşeyan bi xwe re nayîne. Tenê "serxwebûn" ne wateya azadî, pêşketin an jî çareseriyê ye. Lê herî girîng ewe ku firsenda rûkubek kirina dewleteke Kurdistanê bi temamî destê Kurdan de ye. Ger berovajî dewleta Tirk, dewleta Kurdistanê ser bîngeheke dirust bê vakirin wê hemû tiştên ku li jor bo hatibûn rêz girtin wê bêguman pêk werin.
Serxwebûn di hemû perçeyan de

Niha kêmtir parti an jî rêxistinê henin ku pîrgirêka neteweyî ya Kurd weki pîrgirêka Kurdistanê nîşan didin. Pîraniya rexistinên Kurdî kêşaya Kurdistanê weki kêşeya Kurdî tinin rojevê. Berî her tiştî bernemeyekê netewî pêwîste. Ger gelê Kurd pêşketinê Cihanê baş bixwîne, bi stratejîyeki neteweyî bilive, girîngiya serxwebûnê tebigîhêje, hevkarîyên xwe yê ku bi hêzen navneteweyî de ne idolojik û hestiyar, bi avayekî stratejîk, bipêşdîtin bi hestên netewperazî hêreket bike de ve demê de gihîştina armancê ji hêsatir be. Di vê navberê de ji xebata esasi bi avayekî stratejîk beralî kirina planên hêzên Cihanê li rojhilata navîn li berjewendiyên gelê Kurd di perçeyên din ya Kurdistanê ye. Bakûrê Kurdistanê, rojhilatê Kurdistanê û başurrojaya Kurdîstana. Li şûna ku Kurd hevûdin rexne bikin û êrişî ser hev bikin hewceye ku ev delfeta han were bikaranîn. Divê tu grub û hêzên Kurdî ji ber nekin ku berjewendîya wana hevbeş di xebata hevbeş û serkeftina giştî û berjewendiyên giştî de ye.

serhadbrenas@yahoo.com

Hukûmetê û çeteyan dîsa girtin hev

ZINARÊ XAMO

Anqere li bin guhê hev ket. Ev 2-3 roj in hukûmet û dezgehên dadweriyê ketine gewriya hev û hevûdu digerin.

Ev cara pêşîye ku hukûmeta AKP-ê û dezgehên dadweriyê bi vî rengî tîn hemberî hev û hevûdu bêminet dîkin. Herdu serî jî hevûdu bi ihlalkirina û siyasîkirina qanûnan sûcdar dîkin. Berê jî çend caran di nabêna hukûmetê û erka dadweriyê da hin nakokî û gelş derketibûn, lê ne bi vî rengî.

Ya îcar pir mezin û pir cidî ye.

Loma ji dikane hişê hukûmetê bine serî û mecbûrî guherandina hin qanûnan bike. Ne xwe ev yek tim dikane were serê hukûmetê.

Ji ber ku pîraniya endamên dezgehên dadweriyê jî bêterefîyê bêtir, di bin "emrê" artêşê da ne û li gor emir û direktîfên leşkeran tevdişin. Loma ji gava dixwazîn ji hukûmetê ra gelş û astengiyê derdixin, sergêjiyê çêdikin. Lê li gel vê jî ne diyar e ku hukûmetê îcar ji weke carên berê bi neheq û sûcdaran ra li hev neke. Vê kirîza dawî bi girtina Serdozgerê Komarê yê Erzînganê İlhan Cihaner dest pê kir û her ku diçe kûrtir dibe.

Do Serdozgerê Erzînganê İlhan Cihaner, li ser daxwaza dozgerê Erzeromê bi îthama endametiya rêxistina Ergenekonê hate girtin û tewqîf kirin. Piştî vê girtinê, Heyeta Bilind ya Dozger û Dadweran (HSYK) reaksiyonek mezin nîşanî vê girtinê da û ev jî bi lez û bez civiyan. Di vê civînê da îcar jî Heyeta Dozger û Dadweran (HSYK) bi bîr yarekê dozgerê Erzeromê û 4 alîkarên wî jî wezîfê girtin.

Li ser vê bîr yare HSYK-ê jî do da ye wezîrê edaletê, serokwezîr, serokê meclîsê, serokkomar Abdullah Gul û hemû gîregîrên AKP-ê û hemû endam û serokên Heyeta Dozger û Dadweran ketine pêxîla hev û hevûdu bi gelek gotinên giran îtham û tawanbar dîkin. Meriv dikane bibêje ku hukûmeta AKP-ê rûbirûyî krîzeke pir mezin e. Û ev kirîz dikane AKP-ê perçe bike, heta jî ser hukûm da bixe. Çimki muxalefet jî dixwaze jî vê fersendê feydê bigre.

Loma jî cepheya li hember hukûmetê hineki firehtir bûye, berê CHP, MHP û leşker bûn, nuha erka dadweriyê jî li vê cepheye zêde bû.

Ev yek jî karê hukûmetê zahmettir dike.

Û ev ne bes e, di ser da kurd jî li diji hukûmetê ne. Bêguman ev yek jî karê hukûmetê zahmettir dike.

Lê di vê şêla kurdan da sûc ya hukûmetê ye, hukûmet bi êriş û terora xwe ya li hember BDP-ê hêzeke pir mezin dike dijminê xwe. Hukûmetê heta nuha bi erka dadweriyê û artêşê ra tim riya pişopişo û lihevkerîyê hilbijart, tu carî bi cesaret neçû ser sûc û bêqanûnîtiyê. Lê ev rê ne riyeke rast û saxlem e, dibê hukûmet dev jî vê siyaseta xwe ya oportunist berde.

Heger hukûmet jî iro û pê va vê cesaretê nîşan nede ewê tûşî gelek gelşên mezintir bibe û bibe qurbana vê bêziraviya xwe.

Sonda Faşîzmê ya Rojane "Andimiz"

SERDAR BALCI

Di Peymana Mafên Zarokan a Navneteweyî de hatiye destnîşankirin ku tu kes û dewlet nikare zarokên ji 18 salî biçûktir bixwe bin berpirsiyariyan. (Bi vê ve girêdayî bi wan sondan bide xwarin.) Her wiha di xaleke din jî tê gotin ku bêyî destûra dê û bavê wan an jî berevaji ramanên wan zarok nayêne arastekirin û weki sedem jî tê gotin ku ev helwest bandoreke neyînî li ser pêşketina zarokan a psikolojik dike. Lê zarokên ku li Tirkiyeyê dixwinin her roj sondeke nijadperest dixwinin.

SONDA XWENDEKARAN

Dr. Reşît Galip weki Wezîrê Perwerdehiya Neteweyî beriya her tiştî ev sond bi zarokên xwe, paşê bi zarokên temenbiçûk ên dibistanan daye xwarin. Lijneya Hindekari û Perwerdehiyê ya Wezareta Perwerdehiyê ya Neteweyî, bi bîryara hejmara 101'ê ya mêjûya 10'ê gulana 1933'yê "Sonda Xwendekaran" li gori vî wezîrê birdoz ê tirk daye sepandin. Li gori vê bîryara Lijneya Hindekari û Perwerdehiyê, di der barê "Sonda Xwendekaran" a ku her sibe xwendekar dubare bikin de Wezareta Perwerdehiyê ya Neteweyî di 18'ê Gulana 1933'yê de giştinameya bi hejmara 1749/42'yê weşandîye. Armanca "Sonda Xwendekaran" û şeweyê gotinê di vê giştinameyê de hatiye daxuyandin. Di 29'ê Tebaxa 1972'yê de û bi xala 78'êmin a Rêzîknameya Dibistanên Seretayî ya ku di Rojnameya Fermî ya bi hejmara 14291'ê hatiye weşandin de li "Sonda Xwendekaran" ev beşa dawîn a li jêr hatiye veserkirin:

"Tirk im, rast im, xebatkar im; rêzîka min, parastina biçûkên min, rûmetdana mezinên min e, ji xwe pirtir ji welatê xwe, neteweya xwe hezkirin e. Mengiya min, mezinbûn, pêşveçûn e. Bila hebûna min ji hebûna tirk re diyarî be. Ey Ataturkê mezin e ku rojameya îroyin dabin kiriye; ez sond dixwim ku di riya ku te vekiriye de, mengiya ku te damezirandiye de, armanca ku te nîşan daye de bê rawestan bimeşim. Çi dilşad e ew kesê ku bibêje ez tirk im" **ÇAWA BÛ BIRYAR?** Ev gotara ku iro tê gotin a bi navê "Sonda Xwendekaran", di xala 10'êmin a Rêzîknameya Saziyên Hindekariya

Seretayî ya di Kovara Danezanana a Wezareta Perwerdehiyê ya Neteweyî ku Cotmeha 1997'ê û bi hejmara 2481'ê hatiye weşandin de hatiye destnîşankirin. Li gori vê xalê, xwendekar li dibistanên hindekariya seretayî, beriya destpêkirina waneyan (ders) di bin çavdêriya mamosteyan de bi tevayî vî "Sonda Xwendekaran" a li jêr dixwinin. "Tirk im, rast im, xebatkar im. Rêzîka min, parastina biçûkên min, rûmetdana mezinên min e, ji xwe pirtir ji welatê xwe, neteweya xwe hezkirin e. Mengiya min, mezinbûn, pêşveçûn e. Ey Ataturkê mezin! Ez sond dixwim ku di riya ku te vekiriye de, bê rawestan bimeşime armanca ku te nîşan daye. Bila hebûna min, ji hebûna tirk re diyarî be. Çi dilşad e ew kesê ku bibêje ez tirk im!" **DÊ HER ROJ BÊ DUBAREKIRIN** (Ji şeweyê lêgunandina tirkî ya îroyin hatiye wergerandin)

Hejmar: 1749/42 18.5.1933

Li dibistanên seretayî, di her polê de, di dema tîketa waneya pêşîn de guncan hatiye ditin ku ji hêla zarokan ve xwarina "Sonda Xwendekaran" a tevde wekî rêzîk were pejrîrandin: "Tirk im, rast im, xebatkar im; rêzîka min parastina biçûkên min, rûmetdana mezinên min e, ji xwe pirtir ji welatê xwe, neteweya (budun) xwe hezkirin e. Mengiya min, mezinbûn, pêşveçûn e. Bila hebûna min ji hebûna tirk re diyarî be." - Her mamoste dê vî sondê di pola xwe de binivîse ser depê, di lîstûskên xwendekaran de jî bide nivîsandin û venêre (kontrol kirin) ku xwendekar vî sondê rast derbasî lîstûskên xwe bikin.

- Mamoste dê sondê û ramanên ku derdibire, li gori astên hişê zarokan bi zîmanekî zindî û dilkêş yeko yeko vebêje, baldar be ku zarok wateya sondê baş tê bigihîjin, girîngiyê bidê ku tu xaleke nefemkiri nemine. Raman û derbiranên ku di sondê de derbas dibin ên wekî (tirkîti, rastî, xebatkarî, rêzîk, parastina biçûkan, rûmetdana mezinan, ji xwe pirtir ji welatê xwe hezkirin, mengî, mezinbûn, pêşveçûn, diyarîbûna hebûna me ya ji hebûna tirk re) bi zarokan baş bide fêmkirin.

- Mamoste jî bo ku pêbawer be ka xwendekar van raman û derbiran fêmkirin an na, di der barê her derbiran û ramanan de dê jî zarokan pîrsên tîvel bike, tê bigihîje ka van derbiran li şûna xwe bi kar tinin an na dê bi xwendekaran hevokan bide sazkinin.

Nakokîya ku bi salan e didome **ŞIROVEYA LI SER SONDE:**

Gava ku mirov guhdariya vî sondê bi navê 'Andimiz' dike, bi sedan raman di mejiyê de mina birûskê vedidin. Di vî bûyerê de ali derdikevin pêşberî me. Ramanên cur bi cur hene, bo minak: **ÊN KU NJADPEREST IN ÇAWA DIPARÊZIN :**

"Gava pêşîn a welatparêziyê ye." "Meşa di şopa Ataturk de ye." "Bi vî sondê zarok hîni rastiye dibin."

"Bila her kes bizane ku di vî welatî de yek neteweyek heye, ew jî tirk e."

"Di Zagona Bingehin de xala 66'êmin dibêje: "Her kesên ku bi Komara Tirkiyeyê ve bi tîkiliya welatîbûnê girêdayî ne tirk in." "Şirove pêwîst nake."

"Bi vî sondê dewlet qewin dibe û zû bi zû hîlnaweşe."

"Yadigara Ataturk e, divê were parastin."

ÊN KU NE NJADPEREST ÇI DIBÊJIN:

"Bi darê zorê her kes nabe tirk."

"Yek neteweyek a li ser nijada tirk hatiye avakirin, tê xwestin ku ev bîrdozî were parastin."

"Ji bili tirkan gelên din jî hene, mafê wan ê xwezayî û gerdûnî tê bînpêkirin."

"Di vî welatî de ji gelên din re oksijenê nahêje, wan difetisîne."

"Dewlet be jî, ne xwedî wî mafî ye ku bi kesên ji 18 salî biçûktir sondê bide xwarin û her roj bi wan re peymanekê nû çêbike."

"Bi darê zorê bi zarokan derewan dide kirin. Bo minak: Tirkbûn, rastbûn, xebatkarbûn û hwd."

"Mafê tu kesî tuneye ku ji yana nijadekê jî bo nijadeke din feda bike."

"Ji bili nijada tirk, derûniya gelên din diteribîne û xwebaweriya wan dişikîne."

"Zarok bi vî sondê dikevin rewşa - derûniya tomerî- û kesayetiya wan a takekesî dimire."

Navneteweyî

Gelo Îran dest bi çêkirina sîlehên nuklerî kir?

Xetera Îranê ji bo gelên rojhilata navîn mezin dibe.

AMED (Pêşketin) : Saziya Navneteweyî ya Atomê cara pêşî ragihand ku ew bi tirs û gûmanin ku Îran dest bi çêkirina çêkên nuklerî kirin e. Di rapora ku serokê ajansa atoma navnetewî Yûkyâ Amano şand jibo encûmena asayîşa NYî destnîşan dike ku Îranê bi awakî serwer radêya dewlemendkirina ûranyomê gihand %19,8 ê. Ligor raporê, Îranê ji bo ajasana atoma navnetewî eşkerekir , ku bi aleta ezmongehî ya dewlemendkirina ûranyomê li istgeha Natanzê ji roja 9 hetanî 11 meha şibatê dikaribû radêya dewlemendkirina ûranyomê bighine ji sedî 19,8ê .

Serekê ajansa atoma navnetewî herweha tekiz dike ,ku di heman demê de ajansa atoma navnetewî dikaribe kar û barên Îranê divî wari de kontrol bike da, ku bizanibe Îran jibo çi mewardên atomî bikartîne . Îran li Diji Îsrailê Soza Piştewaniya Dide Hizbûllahê Serokê Îranî Mehmûd Ahmedinejad soz da ku Îran wê piştewaniya Hizbollah ya Lubnanî bike, eger Îsrail dişa êrişê bike ser Hizbollah. Dezgehê ragihandinê ser bi dewleta Îranî li roja Pêncsemê ragihand ku Ahmedinejad her wisa daxwaz li wê gruba çekdarî kir ku eger şer destpê kir, Îsrailê bi yek carî jinav bibe... HAWAR NET.com

KURTE NÛÇEYÊN NAVNETEWÊYÎ

Li Elmanyayê balafir li erdê man!

Şirketa herî mezin a firinê Lufthansa'yê de pilot dest bi greva kar berdanê kirin. Ji niha ve 3 hezar firin hate betal kirin. Wisa dixûye ku ji ber kar berdanê aloziyeke mezin derkeve holê. Tê diyar kirin ku nêzî 4 hezar pilot tevli grevê dibin. Armanca grevê zêde kirina muçeyan e..

Îran ber bi dîktatoriya eskerî ve diçe

Wezira derve yê DYE Hillary Clinton li paytexta Qetare Doha'yê di daxûyaniyeke xwe de diyar kir ku li Îranê Parastvanên Şoreşê li şûna hikumeta Îranê digre. Clinton got: Li Îranê hikmeta hikumetê nema ye her tişt di destê leşkeran de ye"

Asya dibe navenda aboriyê

Piştî kriza aborî ya cihanî Asya cara yekem e, ku tê li ser xwe. Li Çînê baresta tevgera berhemdayîna hundurîn di sala 2009`an da bi 8 selefî ve bilind bû û tê pêşbînîkirin, ku di sala 2010`an heta 10 selefan ve bilind bibe. Lê bendê ne, ku baresta tevgera berhemdariya hundurîn ya Hindistanê bigihîje 7 selefan. Dîyardeyên derbarê welatên din yê herêmê kêmîtin in, lê dişa ji bi erênî ne. Ji bilî wê ji, bi awayeke berbiçav para welatên Asyayê di nav bazirganiya cihanê da bilindtir dibe.

Rûsya ji berfireh bûna NATO nerazî ye

Sekretêrê encûmena asayîşa Rûsyayî Nikolayî Patrûşêv diyar kir ku berfirehkirina NATO xeterên mezin liser Rûsya saz dike . Patrûşêv diyar dike ku serkirdartiya NATO soz dabû ku hevpeymanê berfireh nekin , lê di destpêkê de 12 welat andaman NATO bûn niha jimara endaman bûye 28 welat . Patrûşêv her wiha diyar kir ku welatên berê di hevpeymanîna Warso de bûn û hinek ji wan di nav Yekîtiya Sovyetê debûn iro bûne anadm di NATO de. HAWAR NET.com

Li Felestinê skandala seksê

Li Felestinê rojev dimenên seksê ya El Huseynî ye . Felestinê bi derketina kasetaya seksê ya alikarê Mahmut Abbas'ê Refik El Huseynî'yê rojev serûbin bû. Di kasetaya seksê de Refik El Huseynî bi namzeteke ku serlêna karê kiriyê dikeve tîkiliya cinsî. Dimenên han kete internetê jî. Nûçe cara pêşî ji aliyê televîzyoneke îsrailî ve hate dayin.

Çîn li hemberî civîna Obama-Dalay Lama pir bi hêrs e

Çîn bi hêrs e

Çîn diyar diyar ku serdana rêberê dinî ya Tîbetê bo Washingtonê wan eciz kiriyê. Rêvebirya Pekinê ku Dalay Lamayê wek "cûdaxwaz" binav dike ji ber hevdişîna wî abî Obamayê re gellek bi hêr bûye. Çîn di daxûyaniya xwe ya derbarê vê mijarê diyar kir ku hevdişîna Dalay Lama û Obama dê bandoreke xirab ser tîkiliyê Çîn û DYE'yê bike. Çînê balzozê Emerîka li Pekinê gazi li wezaretê derveyê kir. HAWAR NET.com

Yulia Timoşenko bi neçarî tîkçûnê qebûl kir

Li Ukraynayê bi fermî hate ragihandin ku serkeftiyê hîlbijarrina tura duyê ya 7ê Reşemiyê ya Serokomariyê Serokê Partiya Herêman ê meyldarê Rûsyayê, Viktor Yanukoviç e

KİEV: Serekwazira Ukraynaya Yulia Timoşenko pîrsa xwe ya li dadgehê li diji hevrikê xwe, vekîşîya û got: didtina rastiyê ne xema dadgehê ye. Tymoienko ev daxûyaniya supriz ne , dema li dadgehê li Kiev amade bû kir. Dûh ji gotibû heta dawiyê berê xwe bide tevaya belgenamayan liser helbijartinê serokatiya Ukrayna ku sextekarî çêbûye. Bi vê daxûniya xwe rê li V.Yanukoviç vekir ku sonda serokariyê bikaribe bixwîne û êdî bi awayekî fermî bibe serokê nû.. HAWAR NET.com

HAWAR NET.com

kurdistan amed duhok

zaniyarî zaxo batman hewlêr sine agirî xaneqîn

mêrdîn merdîn colêmerg mehebad riha erdîg bedlis

cizir arxaniî afrîn wan mehabad riha erdîg bedlis

sêrt şîrnex mehabad riha erdîg bedlis

silêmani nûçe idir qamişlo

kerkûk

aktuel çand zanist ziman huner

rojev medya şîrove

zanîn xwe nasîn e...

HAWAR NET

hawarnet.com

Xeyala DYE'yê li Polonyayê dibe rastî!

Plana DYE a bi cîh kirina fuzeyên Patriôtê pêk tê

D.BEKÎR (Pêşketin): DYE li gel itiraza Rûsyayê li Polonyayê dest bi bi cîh kirina proje mertala fuzeyan dike. Tê diyar kirin ku beşa pêşin a projeyê di nava 6 mehan de dê pêk were.

Rûsya diji planê derdiket lê rêvebiriya Obama bi guhertina hin xalên planê Rûsyayê hinek be jî qanî kiriye. Bi cîh kirina fuzeyan ji aliyê parlamentota Polonyayê ve jî hate qebûl kirin. Rûsya derbarê mijarê de got; eger em ji ji bo xwe tehditek bibînin emê ji li cihên han fuzeyan bi cîh bikin". HAWAR NET.com

Lêdanê Qemçiyên li Malezyayê

Di 9ê vê mehê (Sibatê) de 3 jin ji ber têkiliyên seksûel bi mêran re lédana qemçiyê xwarin. Ev bûyer 17ê Sibatê de ji alî Wezîrê Navin hate eşkere kirin. Her sê jin li girtîgeheki nêzîki paytexta Malezyayê Kuala Lumpur qewimi. 4 mêr ji bi lédanê qemçiyên ceze sitandin. Lédana bi qemçiyên li Malezyayê bala Amnesty International dikşîne li ser xwe û li gori Amnesty, penaber/mihacirên ku illegal dikevin Malezyayê bi vê lédanê ceze distinin. Herweha dema penaber/mihaciran tiştên li diji zagonên Malezyayê bikin, di sa bi lédana qemçiyên û bi caran ceze distinin. Di sala 2009, Heziranê, bi tevahî 47 914 penaber li dadgehên Malezyayê ceze sitandin û 35 000 penaber ji sala 2002 û virde bi lédanê qemçiyên ceze sitandin.

Yewnanîstan kete bextê Ewrûpayê

YE biryara alîkariyê girt

ATÎNA: Serokên dewlet û hikumetên Yekitiya Ewrûpa biryar dan ku alîkariyê bidin Yûnanîstanê.

Wek tê zanin Yewnanîstan di nava krizeke mezin de ye. Doh di civîna Serokên dewlet û hikumetên Yekitiya Ewrûpa de biryara alîkariyê dayina li Yûnanîstanê derket.

Li gor biryarê alîkari bo Yewnanîstanê were dayin lê alîkari ne bêsînor be. YE dixaze Yewnanîstan tedbirên xûr verbigre û qerarên YE'yê bicîh binê. Wek tê zanin hikumeta Yewnanîstanê di çarçoveya pakêta reforma aboriyê de her diçe nav li welatîyên xwe dişîdine. Gel ji li diji vê dest bi protesto û grevan kir. HAWAR NET.com

Li Tirkiye Kemalîst û Fettullahçî ketin qirika hev

AKP dema doza Şemzînanê de ji wezîfe girtina dozger Sarikayê re bêdeng ma bû ni ha jî hawara demokrasiyê dike...

QUDÛS (Pêşketin): Serdozgerê Komarê yê Erzincanê İlhan Cihaner, bi idîaya "Endamtiya rêxistina Ergenekonê", "Peywira xwe nebaş bikar aniyê" û "Gef û bêbextiyê dike" hate girtin. Piştî Cihaner hate girtin Lijneya Bilind a Dozger û Dadgeran (HSYK) rayeyên Cigirê Serdozger Tarık Gur, Dozger Rasim Karakullukçu, Mehmet Yazıcı û Osman Şanal ên ku der barê Serdozgerê Erzincanê İlhan Cihaner de lêpîsinê dan destpêkirin, betalkir. 4 dozgerên ku rayeyên wan hatin betalkirin, ji Edliyeya Erzeromê veqetîyan. HAWAR NET.com

Ji bo zêdetir nûçeyên navneteweyî hawarnet.com

Ji %92'ê Emerîkayê Ji Rewşa Aboriyê Nerazi Ne

Xelkê Emerîkayê ji ber rewşa aboriya welatê xwe nerazi ne. Li encama anketa televîzyona ABC Newsê li Emerîkayê nişan dide ku nerazibûna xelkê Emerîkayê ji ber rewşa aboriya welatê xwe li hemberê sala buhurî gelekî zêde bûye.

Li gor vê anketê 92% xelkê Emerîkayê dema nixandina rewşa aboriya welatê xwe dibêjin ku rewşa welatê di vî warî de ji mere fikaran çêdike. Hatiye ragihandin ku niha 9.7% xelkê emerîkayê ji bêkar in. HAWAR NET.com

Ebu Garîpa Îngîlîzan jî derket holê

Wênaya ku leşkerên îngilîz eşkenca yê li girtiyên Iraqê dikin rojê Îngîlîstanê hêjand. Wêna di doza leşkerekî ku bi sûca eşeknce kiirîne dihat tawanbar kirin derket.

Di wênayê de tê ditin ku tiştên ku leşkerên îngilîz kirine ne kêmi dimenên li girtîgeha Ebu Garîp in. HAWAR NET.com

Li dijî lîderê Hamasê sûtîqesta navneteweyî

Derket holê ku damezrînerê Tugayên Îzedîn El Qasam Mehmûd El Mabhouh ji aliyê koma ku 11 ajanên îngilîz, îrlandî, fransîz û almanan pêk tê û yek ji wan jin e tê de cîh digirin ve hatiye kuştin. Mabhouh di damezrandina hêza çekdar a Îzedîn El Qasam de xwedî hêz û rîsteka esasi bû. Lêpîrsîna sûtîqesta li dijî El Mabhouh pêk hat ji aliyê polisên Dubaiyê ve hat destpêkirin. Polisê Dubaiyê derxist holê ku tima ku sûtîkast pêk aniyê û El Mabhouh kuştîye hemû ewropî ne û şefê yekîneyê jî fransî ye. Mabhouh li Kampa Penaberan a Cebeliya Xeta Gazzeyê hatiye dinê û roja 20'ê çileyê li Dubaiyê di odeya otêlekê de bi awayekî kuştî hat ditin. Şefê Yekîneya Lêpîrsîna ya polisên Dubaiyê Khalfan Tamîm li ser mijarê got ku Hamasê ji wan re negotiye damezrînerê Tugayên Îzedîn El Qasam bê parazvan seyhat dike. Tamîm da zanin ku ji wan re bihata gotin de wan parazvan bîdanê û ew tu wateyê nadin vê hişmendîya 'çawa dibe Mabhouh bê parazvan seyhat dike.' Birayê Mahmud el Mabhouh, Faik El-Mabhouh vedibêje ku şoqeke giran a cerîyanê dane serê birayê wî û birayê wî ji gewriyê fetîsandine. HAWAR NET.com

Di KURDO de her tîşt li ber destê te ye...

Ename, sohbet, listik nûçe, video, kêf, agahî û zêdetir...

Zanist û Teknolojî

10 sedem ji bo spor kirinê....

AMED (Pêşketin)

Spor çima girîng e, ji bo spor kirina 10 sedemên girîng ewin;

- Ji bo parastina forma bedenê û pêşî lê girtina qelew bûnê girîng e.
- Ji bo rehettir xwarinê spor pêwîst e. Ger hûnê sporê bi avayekî rêpkê bikin ne lazim e ku hûn kaloriyên tiştên ku dixwin hesab bikin.
- Spor mirovê ji gellek nexweşîyan diparêze. Weki nexweşîyên dil, diyabet, tansiyona bilind, zêdebûna kolesterolê...
- Spor hestiyar xurt dike. Ji bo ku dema pîr bûnê de hestiyên we nehêlin sporê bikin.

- Ji bo ku masûlke (kas) ên we xurt be sporê bikin.
- Ji bo xurt bûna bedenê. Ger sporê bikin hûnê derengtir westa bibin.
- Ji bo şad bûnê spor bikin. Di dema spor kirinê de hormonên ku mirovê şad dike tê avzêkirin. - Xeweke baş. Spr kirin laşê rehettir dike û rê li baştir razanê vedike.
- Ji bo aktif bûnê. Ger hûn sporê bikin, wê demê bi talûka de hûnê karibin çalaktir tevbigerin.
- Ji bo ciwan mayinê. Spor kirin pîr bûnê dereng dixê..

D.Bekîr di 3G de yekemîn e

Herî zêde gelê Amedê 3G'yê eciband. Li gor daneyên şirketa Turkcellê ku ku nû hate weşandin suprizeke balkeş derket holê. Li gor agahiyên ku Turkcell eşkere kiriyê li Tirkiyeyê herî zêde axaftina bi dimen a bi riya 3G'yê li navçeyê navendi ya Diyarbêkirê navçeyê Sûrê pêk hatiye. Ev îstatistikên dawî nişan didin ku herî zêde Kurd pêşketinê teknolojîyê diecibin û zû hin dibin û bikartinin. HAWAR.NET.com

Gelo Google dibe Kurdî?

AMED (Pêşketin): Li gor agahiyên ku hatine standin, bi paymaneke nepenî ku herdu alî ji weşartina wê berpirsiyar in, Google bi awayekî cidî û bi peyman dest bi kurdî dike. Xebat dê di sala 2010'an de bi tevahî were qedandin.

Di encama xebatê de beşên weki google lêgerin, google adsense, google adword, google earth, google chrome, webmaster tools, google analytics û hemû servîsên din dê bi kurdî bînin vekirin. Ji bo hemû beşan 400 kesên ku baş bi kurdî dizanin, zimanên nivîsbarîyê yê weki ASP.NET, C/C++, python, MySQL, php, java, javascript, ajax, css û html dizanin, dê ji bo kar bêne girtin.

Torên sosyal pişt a blogan şikand

Bandorên Facebook di her qadê de heye. Ji ber torên sosyal ên weki Facebookê bi taybetî ciwan ji blogan dîr dikevin. Li gor lêkolînekê li Emerikayê bikaranîna blogan (rojnivîskên internetê) di nava 3 salan de ji ber Facebook û Myspace'ê %50 kêmîtir bû. Her wiha li gor lêkolînekê her çiqas navê Twitter di medyayê de pîr derbas dibe ji di nava ciwanan de ne zêde navdar...

Wê heta 2050'an di jiyana me de çi bigûherin

AMED (Pêşketin): Di nava 40 salan de di jiyana me de wê çi biguherin?...

Pêşbîna tûnbûnê ku ji aliyê Ross Doansonê ve ahtiye amade kirin, tiştên ku ji 1950'an heta 2050'an winda bibin tene rêz kirin.

Dawson heman demê wê çi bikeve jiyana me ji rê dike. Li gori Dawson tiştên ku ji jiyana me derkevin û bikevin wisa ne; Em ji we re listeya ji 2010 heta 2050 bi rêz dikin;

2010

Yên ku ji jiyana me derkevin: Nivîsandina nameyan - Fikara hewayê ên di germahiya nomral de - Weşartina şexsi - Xwelidank - Şirfiroş

Yên ku bikevin jiyana me: Kompîterên wek cil - Makîna xewê - Ragihandina mobil a berfîreh

2015

Yên ku ji jiyana me derkevin: Winda bûn - Nepeniya şexsi - Xwelidank - Şirfiroş

Yên ku bikevin jiyana me: Cihên niştecebûnê li ser heyvê - Erojname

2020

Yên ku ji jiyana me derkevin: Postaxane - Yên ku ji Şerê Cihana Yekemîn rizgar bûne - CD - Rehberên telefonan - Teywana azad

Yên ku bikevin jiyana me: Emeliyatên ku ji aliyê robotan we tê çekirin - Çavên çekiri - Tatilên li ezmanê dest pê dikin

Em ji tiştêki zêde bikin

Yên ku ji jiyana Kurdan derkevin: Dagirkeri - bindesti - asimilasyon - otoasimilasyon - zimanê Tirki

Yên ku bikevin jiyana me: Serxwebûna Kurdistanê - Yekitiya Kurdan - zimanê Kurdî

2025

Yên ku ji jiyana me derkevin: Rastnivîsin û imla - Kompîterên ser maseyê - Paris Hilton

Yên ku bikevin jiyana me: Îstasyonên hidrojenê ji bo erebeyan - Jê birina hişa mirov - Înterneta tégihêşker

2030

Yên ku ji jiyana me derkevin: Yekitiyên bazirganî - Baca mirasê

Yên ku bikevin jiyana me: Robotên xizmetkar - Erbeyên xwedî şofêrên otomatîk - Bakteriya sanal - Bi saya çîpan hin bûn wê rehettir be

2035

Yên ku ji jiyana me derkevin: Pereya madenî - Petrol - Microsoft - Bangladeş

Yên ku bikevin jiyana me: Riyên ku xwe bi xwe tamir dikin - diyetên li gor genan - Pencereyên rastşya sanal

2040

Yên ku ji jiyana me derkevin: Banknot û cizdan - Motorên ku bi neftê dixwebitin - Kerrbûn - Pereya netewî - Gotina "min bibore" - Yekitiya Ewropa

Yên ku bikevin jiyana me: Febriqayên ku li ezmanê bêne çekirin - Pereya gerdûnî - Kexizên diwarê ku dikarin dimen nişan bidin - Welatên ku tenê wek girtigeh tene bikaranin - Bi riya dermanekî dema xewê wê kêmîtir bibe

2045

Yên ku ji jiyana me derkevin: Ji dayik bûna normal - Qrevat - Monarşiya Engilîzan

Yên ku bikevin jiyana me: Cila nepenî bûnê - Li Marsê mirovên pêşî - Rojname û kovarên ser kaxiz - Xani bi temami bibin elektronik û girêdayî kompîteran

2050

Yên ku ji jiyana me derkevin: Kor bûn - Google - Yên ku ji Şerê Cihana Duyemîn rizgar bûne - Kanser - Gellek nexweşîyên din - Aids - Klîten deriyên ên normal

Yên ku bikevin jiyana me: Robotên biçûk ên dikarin bi nexweşîyan re micadele bikin - Jiyana di cihanê nû de - Neqla mējîyê - Hiş bar kirin - Tirûskandin (işınlanma) - nasnameya gerdûnî - Nifûsa cihanê dibe 10 milyar - Dê herkes bibin xwedî erbeyên ku difirin - Di maçan de hekemên robot

Û salên din de

Yên ku ji jiyana me derkevin: DYE - Çirkin bûn - Mirin

Yên ku bikevin jiyana me: Cilên ku asta stresê û nexweşîyan nişan dide - Madenvaniya ser kevirên ezmanê.. HAWAR

NET.com.

Robota herî "bi qebiliyet

Endezyarên NASA û General Motorsê robotên xwedî tiliyên pîr hessas çekirin. Robotên bi navê Robonaut2 bi destên dikarin pîraniya karên ku mirov dikin, bikin. Robonaut2 ji bo febrîkayên û ji bo xebatên li ezmanê tê pêşxistin. Tiliyên robotan bi sensorên hessas hatine danin. NASA dixwaze bi zêdetir pêşxistinê Robonaut2 karibin li ezmanê karên bi xeter û girîng pêk binin e

Ji bo dilê xwe hay ji xwarinên xwe hebe!...

Li gor lêkolînekê moriv rojê pênc û zêdeyi dana fêki û giya û sewze bixwe ixtimala derketina nexweşîyên dil ji sedî 25 kêm dibe. Zanyarên ji Zanîngeha Londonê encama lêkolîna xwe ya ku li ser 275 hezar kesên ji Ewropa, Japon û Welatên Yekgirtî yêl Amerîka kirine di kovareke Britaniya ya tenduristiyê de belav kirin. Li gor lêkolînekê ku rojê sê an ji pênc dana mēywe û sewze dixwin bi wan re eşa dil û ihtimala sekinandina dilê wan ji sedî yazdeh kêm dibe. Xwarina fêki û giya û sewzeyan ku rojê zêdeyi pênc dana be ihtimala nexweşîna dil ji sedî 26 kêm dike. Li gori lêkolînekê her dan divê 77 gram sewze û 80 gram ji mēwe bê xwarin.

Apandisît nexweşîyeke çawa ye?

Apandisît bi îltehebbûna rûviyê kor, rûviyê zêde xwe nişan dide û nexweşîyeke pîr bi eş e. Hin nişaneyên wê

Tedawî

Heger apandisit hatiye tesbitkirin, divê sedî sed di nava 48 seatê de were operasyonkirin. Pîrriani terapi serkeftî ye, radeya mirinê tenê 0,001 % e. Di operasyonê de rûviyê kor tê girtin. Weki tê zanin rûviyê kor (zêde) bikêr nîne û jêkirina wê zianê nade organizmayê. Heger operasyonê li dūv xwe ti komplikasyon nehiştîye, nexweş dikare di demeke kurt de jiyana xwe weki berê bidomîne

weşanên nûçe - rojname - tv - kovar - radyo

Hemû linkên ji medyaya Kurdî.

Cihê we yê destpêkê!

Bixwînin - Zindî Temeşe û Gûhdarî bikin

medyayakurdi.com

Dilxwaziya Xwînê (Thirst)

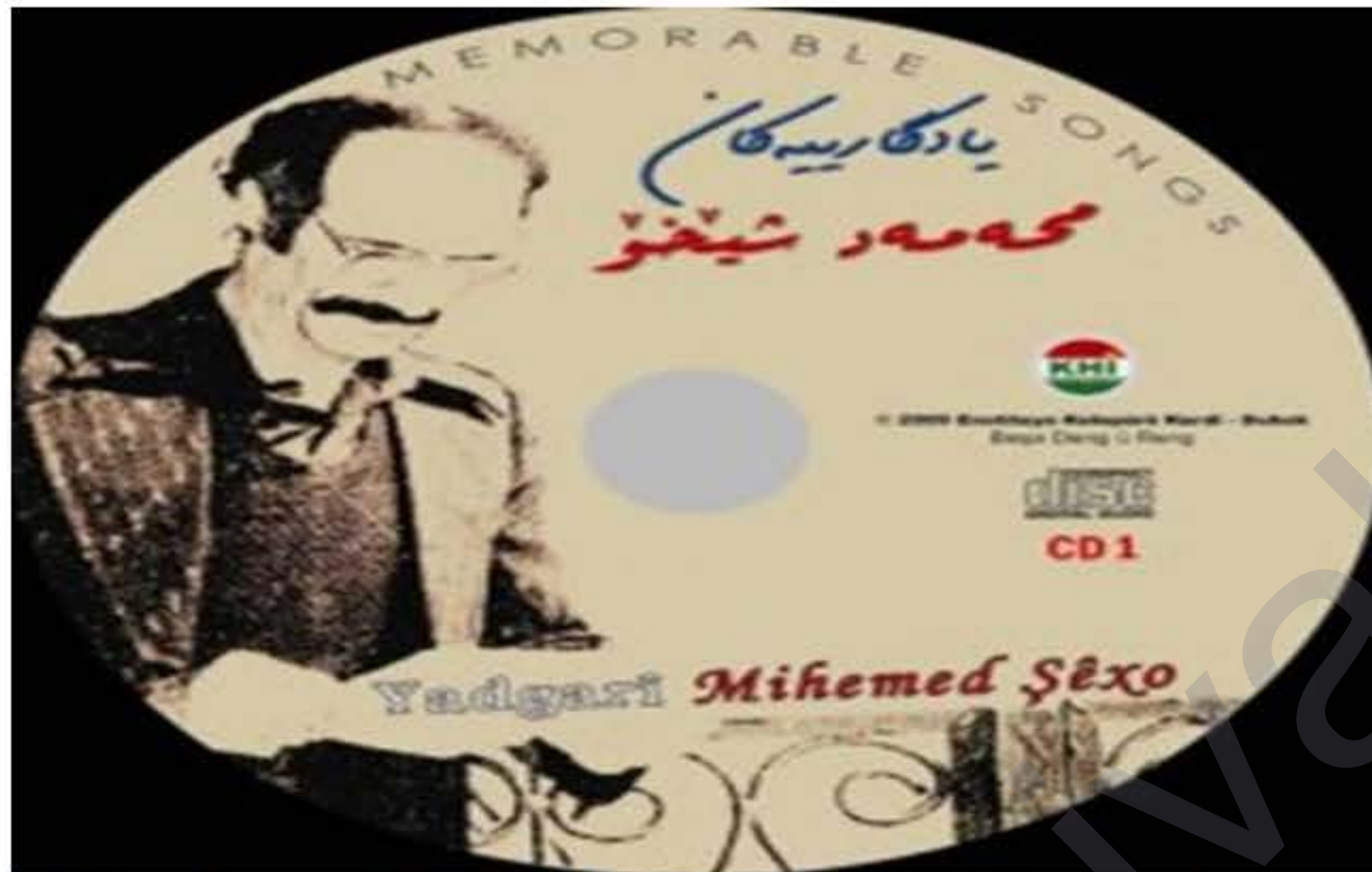
AMED (Pêşketin)

Ji derhênerê filma OldBoy (Xortê Kal) filmeke tirsdar a xwediyê xelata Cannes 2009 a jûriyê a taybet!...
 'Ji bo kêyfa te dê çend kesên din bimirin'
 Ji bo tedawîya nexweşiyêke bi xeter labaratiereke veşartî hatiye ava kirin. Derziya ku li hemberî virûsa Emmanuel hatiye pêşxistina ser hin kesan tê test kirin. Sang-hyun ji bo ku jiyana nexweşan rizgar bike tevî ceribandîne dive.
 Di nava 500 kesan de di dawiyê de ev sax dimine. Lê rastiya kes nizane heye. Sang-hyun bûye vampîrek û labaratuara ku ji boqenciye çûye xwîna mirovan vexwariye.

Û dawiyê de çî be û Sang-hyun dê çî bike çawa rizagr bibe biçin di sinemayê de bibin şahid

Nasname

Dema nişandanê : 19 Şubat 2010
 Derhêner: Chan-wook Park
 Senaryo : Seo-Gyeong Jeong , Chan-wook Park
 Çêker : 2009, Koreya başûr , 133 dq.
Lîstikvan
 Kang-ho Song (Sang-hyeon) , Ok-bin Kim (Tae-ju) , Hae-sook Kim (Lady Ra) , Ha-kyun Shin (Kang-woo) , In-hwan Park (Papaz Noh). **SINEMAKURD**

Li Başûr 10 cd'yên Mihemed Şêxo hat derxistin

Enstituya Kelepûra Kurdi ku li başûrê Kurdistanê kar û barên xwe digerin, di çarçoveya Zincîreya Yadgariyan de albuma hunermend Mihemed Şêxo derxist ku ji 10 CD' an û 140 stranên pêk tê.
 Stranên vê albumê ku bi serperêştîya Zeyneb Yaş û Hozan Emin hatiye amadekirin, bi teknîkên nû hatine paqijkirin û tevî jiyannameya Mihemed Şêxo pêşkeşî dilxwaz û hogirê muzîka kurdi hatine kirin.
 Li aliyê din, Enstituya Kelepûra Kurdi her weha karê pirtûkekê dike ku li ser jiyana û hunera Mihemed Şêxo ye û stranên wî tevî notayên wan bi xwe ve digire. Mihemed Şêxo ku wekî "Bavê Felek" jî tê naskirin, li hemî beşên Kurdistanê geriyaye û nav û deng daye û ji tevahiya çin û

birên civakê bengî û hogirên wî hene. Cihê birxistinê ye, Enstituya Kelepûra Kurdi ku li Silêmanî, Dihok û Kerkûkê şaxên wê hene, di sala 2003'an de li Silêmaniyê hate danîn. Wê beriya niha ji albumên Hesên Zîrek, Eli Merdan, Kawis Axa, Mihemed Arif Cizîrî, Mezher Xalîqî, Hesên Cizîrî, Mihemedî Mamlê, Eysê Şan û Tehsîn Taha derxistibûn. Her weha heta niha bi zîmanê kurdi/kurmanciya jêrîn û jorîn, kirdkî, kelhûrî, maçooyî 100 pirtûk li ser folklor û kelepûrê kurdi belav kirine. Jê pê ve wê li ser qereçiyên Kurdistanê, benîştê kurdi ye li devera Pişder, koçerên Qendilê û masigiriya li devera Qeladizê, devera Gulîyan, Govendên Çelê û Berwarî Bala, Qale Mere belgefilm durist kirine..

Li dû Tolhildanê (Edge Of Darkness)

Dedektîfê maseya cînayetê Thomas Craven baveke ku bi tenê serê xwe keça xwe mezin dike ye. Keça wî ya 24 salî di dema mala xwe de tê kuştin herkes difikire ku hedef ne keça wî ye, hedef Thomas Craven bixwe ye. Lê Craven ji rewşê gûman dike û biryar dide ku mirina

keça xwe bikole. Lêkolîn wî dibe karên veşartî ên dewletê û jiyana veşartî ya keça xwe. Û wî dibe Darius Jedburgh'ê. Film jî aliyê rexnegirên sinemayê hate ecibandin, biryara dawî ya we ye.... Listikavnê sererke listikavanê navdar Mel Gibson e. **SINEMAKURD**

Mîtolojiya Yûnanî Bi Kurdî Bû Roman

AMED (Pêşketin): Bibêje xwedayê, bibêje", ka hinekî li ser Cassandra ji bibêje. Ka "bibêje xwedayê, bibêje, xişma Akhilleusê Peleus bibêje" gera qederê, fitla felekê û çiroka têkçûna evina Cassandra ji bibêje.
 ...Çûn, lê çiroka wan, a şerê li ser Helena Spehî li binya diwarê bajarê Troya, a egîdiya Akhilleus, Hektor, Aeneas û hemû egîdên din, a hişmendiya Odysseus ket ser zîmanan. Her yekî çû çirok û serpehatiya xwe, a şerê ku deh salan li ber deriyê bajarê navdar kiribû, a rêwitiya xwe û xezeba xwedan ji xelkê xwe re got. Bi baldarî û meraq li wan hat guhdarkirin. Bawerî ew bû ku wê tu caran jê têr nebûna...

Vê kitêbê mijara xwe ji Ilyada wergirtiye. Nav, ci û bûyerên di kitêbê de hatine nivisandin û bikaranîn hemû, li gora mîtolojiya yûnanî ne. Silêman Demir, çiroka xwedayên yûnanî bi kurdi jî nû ve vedibêje.

Silêman Demir

Di sala 1956an de li gundekî Nisêbinê çêbûye û li Nisêbinê mezin bûye. Xwendina xwe ya heta lîse li wir û jê pê ve ji Eîgîtim Enstitusê li Mêrdînê kiriye. Di 29 saliya xwe de, 1985an çûye Swêdê û ji wî çaxî ve li wir dijî, dinivise û kar dike. Sê romanên wî derketine. Sorê Gulê (1997), Koç (1998), Piştî Bist Salan (2007).

Klîba nû ya Rihanna hate hez kirin

AMED (Pêşketin): Stranbêja Emerîka Rihanna bi klîba xwe ya dawî cihan muzîka DYE hejand.

Klîop di tv'yên muzîkê klîbaka herî zêde tê xwestin bû her wiha klîp ser You Tubê de jî di hefteyekê de 4 milyon car hate temaşe kirin. Ji bo temaşe kirina klîbê biçin ..MUZIKKURD.com'ê

Elîsa dixwaze careke din were Hewlêrê

HEWLÊR (Pêşketin): Stranbêja libnanî ya navdar Elîsa, piştî pêşkêşkirina konsertekê li Hewlêrê, got ew dixwaze careke din biçe li Kurdistanê konsertekê bide. Elîsa roja Şemiyê veşariya Libnanê. Di dema veşarê de got, kêfa wê gelekî ji Hewlêrê re hat û ew amade ye careke din

were li Kurdistanê konsertê bike. Elîsa bi germî li Hewlêrê hate pêşwazîkirin, berpirsiyarê pêwendiyên derve di hikûmeta Kurdistanê de Felah Mistefa bi xwe çûbû pêşwaziya wê. Elîsa roja inê li Hewlêrê konsertek da û têde zêdetirî 2000 kes amade bûn.

Welatê ku nebûye bindest; Efiyopya

Ciranên Efiyopyayê; Sûdan, Eritre, Cibûti, Somali, Kenya û Uganda ne. Eritre berê perçeyek ji Efiyopyayê bû lê belê piştî referandûma 1993'an ji Efiyopyayê veqetîya û bû welatek serbixwe. Efiyopya yek ji welatên herî kevn ên serbixwe ye. Ji xeynî dagirkeriya Îtalyayê ya di navbera salên 1936-1941 de, di dîroka xwe de ticarî nebûye welatekî bindest. Ji du dezar salî zêdetir e ku serbixwe ye. Bilalê Habeşî yê ku yek ji misilmanên yekemîn e û navê wî di dîroka Îslamîyetê de derbas dibe, ji vî welatî ye.

Tîma Zaxo li hemberî Pîrs bi ser ket

ZAXO (Pêşketin): Di çarçoveya gera 9'ê ya dewra yekê ya liga futbola Iraqê li girûba bakur, tîma Zaxo bi encama 1-0 li hemberî tîma Pîrs bi ser ket. Xulî Iraq, yanî zaxoGogbazên her du tîman bi dirêjîya listikê de asteke baş pêşkêş kirin û metirsi bo ser hevdu pêkanin lê di encamê de dewra yekê bê avêtina tu goleke bi dawî hat. Di dewra duyê de û piştî derbasbûna 17 deqeyan, gogbazê tîma Zaxo Salîh Cabir gola yekê bo tîma xwe avêt. Piştî vê golê gogbazên tîma Pîrs tev şiyana xwe xistin rojevê bo avêtina gola yeksanbûnê, lê di dawiyê de listik bi vî encamê bi dawî hat.

Dîroka nêz a Kurdistanê di meha Sibatê

Kovara Rewşen dest bi weşanê kir
01 Sibat 1992

Rexistina Azadî hate avakirin
08 Sibat 1925

Cemal Baban kovara Bangî Kurd derxist
08 Sibat 1914

Lîce ket hêzên Şêx Saidê
10 Sibat 1925

Li başûrê Kurdistanê Yekitiya Nivîskarên Kurd hate ava kirin.
10 Sibat 1925

Mele Mistefa Barzanî rexistinek bi navê Azadî ava kir
12 Sibat 1945

Helbestvanê navdar Hêjar çû ser heqîya xwe
21 Sibat 1991

Li başûrê Kurdistanê "Meşa Dirêj" destpêkir
22 Sibat 1947

Rojnameya Welat dest bi weşanê kir
22 Sibat 1992

Sedema maqyaj kirina jinan heye

Depresyon, xemgîni, ziravcanî, kelin û keserkişandîneka kûr e. Hestên mirov ziravcanî bûye, mirov ketiye xemgîniyeka kûr. Heger depresyon negihîştibe asta klinik, angû nebûbe klinik depresyon normal e. Di nava gel de bêhna kê teng dibe, jê re bi şaşî dibêjin "ketiye depresyonê".

Rast e, depresyon bêhntengîbûn e, lê bêhntengîbûneke dirêj e û hin taybetiyên wê hene. Bo minak melankolî her gav tevli depresyonê ye. Gelek sedemên depresyonê hene. Depresyon destpêka gellek nexweşiyên psikolojîk e.

Yekem û yekane weşana nûçeyî a Kurdî ya mûzîka Kurdî
nûçe, albûmên nû, fîste, agahî, klîp, jiyanname, gotar

EGER TU KURD Î...

Û TU HAXWAZÎ BINEST BIMIÎ, TU HAXWAZÎ ZIMANÊ KURDÎ Û MİLLETÊ KURD TUNE BIDIÎ...

BI DAXWAZNAMEYAN, BI MEŞAN, BI BOYKOTAN, BI ÇALAKÎYAN, BI NEÇÛNA DIBISTAN Û KARGEHÊ, BI DOZ VEKIRINÊ...

PERWERDEYA BI KURDÎ BIXWAZE!

JI BO REKLAM Û ÎLANÊN WE

Hûn dikarin di Pêşketin, HAWAR NET.com an jî weşanên din ên koma HAWAR de reklam û îlanên xwe bi nirxa herî guncaw biweşînin.

têkîlî agahi@hawarnet.com